

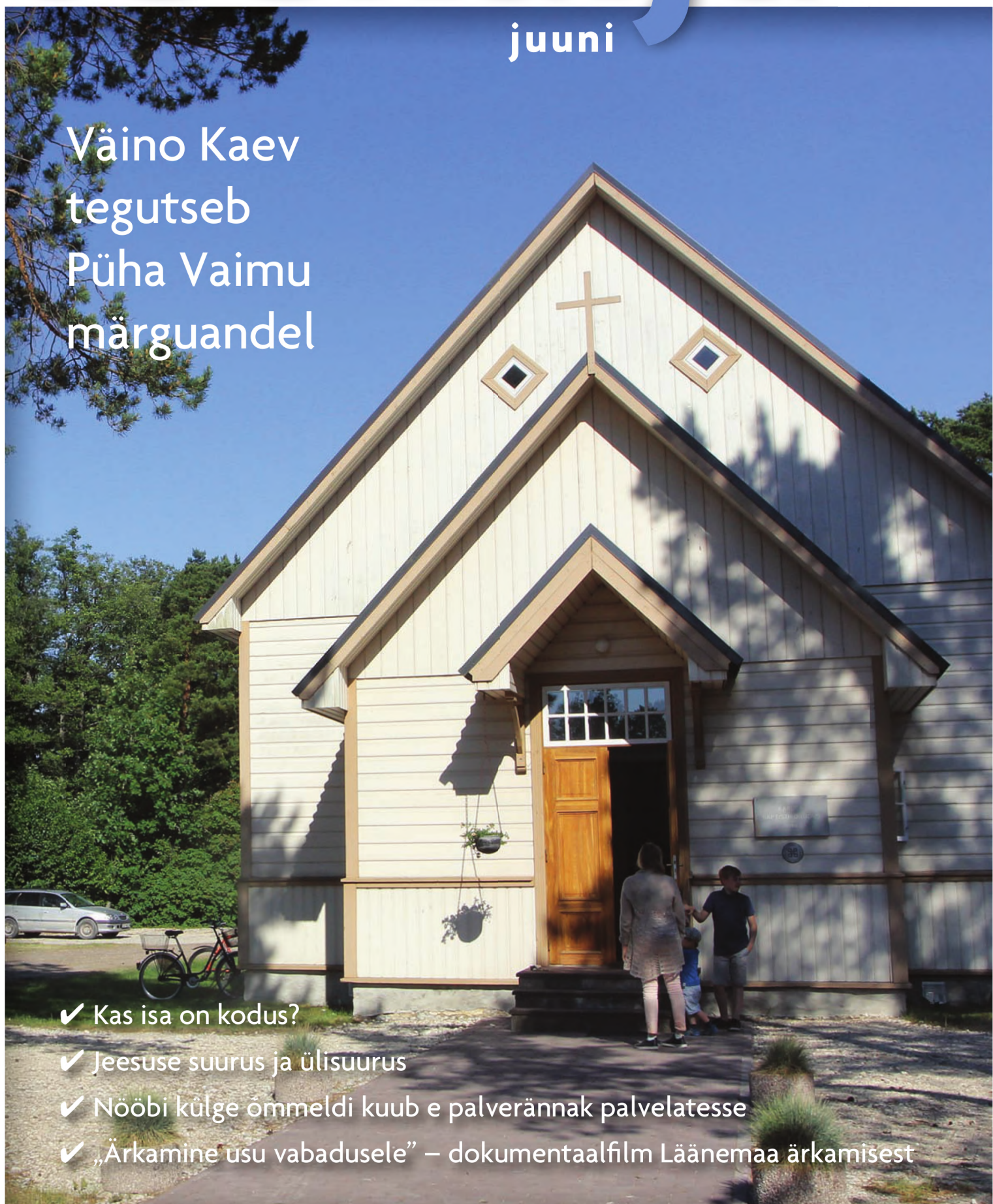
teekäija

KRISTLIK AJAKIRI
AASTAST 1904

06.2018
hind 3€
teek.ee

juuni

Väino Kaev
tegutseb
Püha Vaimu
märguandel

- ✓ Kas isa on kodus?
- ✓ Jeesuse suurus ja ülisuurus
- ✓ Nööbi külge õmmeldi kuub e palverännak palvelatesse
- ✓ „Ärkamine usu vabadusele” – dokumentaalfilm Läänemaa ärkamisest

◀ „Vaim on küll valmis, aga liha on nõder“ (Mt 26:41). Foto: Meego Rimmel.

Palverännak Noarootsis

■ Eva Sikemäe, 3D kogudus

Teisel juunikuu päeval oli mul võimalus osa võtta Kõrgema Usuteadusliku Seminari korraldatud ja Noarootsi poolsaarel toimunud palverännakust pealkirjaga „N-näe“. Rännakut alustasime Nõvalt ja lõpetasime Rooslepa kabeli juures, kõndisime kokku u 21–22 km. Meie üllatuseks oli Nõval samal ajal toimumas ka EELK Lääne praostkonna laulupäev, nii et kirikurahvast oli sel päeval seal paigas rohkemgi, see oli vahva üllatus! Tore oli eemalt kostvate lauluharjutuste saatel palverännaku algust oodata ja mööduvaid rahvariities inimesi vaadelda. Väike ooteaeg tekkis alguspunktis seetõttu, et autojuhid viisid autod Nõvalt matka lõpp-punkti, et õhtul sealt mugavalt edasi liikuda saaksime. Kuid loomulikult ei olnud see mingi tühi ega igav ootamine. Sai üksteisega tutvuda või juba pikaajaliste sõpradega juttu ajada. Jutuajamise aega tuli targasti ära kasutada – nimelt üks palverännaku põhimõtetest on, et kõndimise ajal ei räägita. Lisaks saime ülesandeks läbi lugeda Joona raamat, sest palverännaku pauside ajal avati teemat just Joona loo

põhjal. (Siis tohtis rääkida!) Igal pausil oli oma alateema: „Ennäe Jumalat“, „Ennäe iseennast“, „Ennäe ligimest“ ja „Ennäe maailma“. Teemaatilisi mõtteid jagasid kordamööda matkajuhid Einike Pilli ja Meego Rimmel. Igaks palverännaku etapiks anti kaasa mõni küsimus, mille üle mõtiskleda-palvetada. Osalejaid julgustati pauside ajal jagama ka oma mõtteid ja kogemusi, kuid rääkimise kohustust loomulikult polnud.

Enne teeasumist oli veel ühine tutvumisring: igaüks sai öelda oma nime, kust ta tuleb ja millega tegeleb ning lisada oma ootused palverännakule. Enamik osalejaid olid tulnud ootusega võtta rohkem aega Jumalale ja saada selgeks, mõelda-palvetada mõni isiklik südamel olev teema. Palverändureid oli üle kahekümne, nii et avaring võttis üsna palju aega, aga seejärel saime lõpuks teele asuda! Esimese lühikese etapi ülesandeks, mis kulges metsa vahel, oli märgata. Märgata võimalikult paljusid detaile, mida teel näeme ning teadlikult kohal olla ja öelda Jumalale, et ma olen kohal sinu jaoks (sest tema on alati meie jaoks kohal!). Peagi jõud-

sime mereranda, kus tegime esimese peatuse. Minule jäi sellest peatusest kõlama mõte: „Mõned lood on pea-aegu võimatud. Aga ennäe Jumalat!“ [Tema teeb need uskumatuna tunduvad lood siiski võimalikuks.]

Edasi kõndisimegi – suurema osa teekonnast – piki imeilusat liivaranda. Julgemad võtsid jalanõud ära ja kasutasid võimalust sammuda madalas merevees või lihtsalt paljajalu liival.

Sellises keskkonnas oli tõesti mõnus Jumalaga kõnelda ja omaette palvetada. Mina kõnelen tihtipeale Jumalaga läbi omaloodud laulude. Ka seal mererannas sündis üks lugu, mida omaette vaikselt lauldes sain Jumala ees olla teemadega, mis minul tol päeval südamel olid. (Tuule tõttu ei kuulnud keegi niikuinii midagi, seega arvasin, et laulda ikka võib.)

Õhtu lõpetasime ühes muinasjutulises talus grillides ja jäätist süües ning päeva kokkuvõtvaid mõtteid jagades. Oli väga hea aeg! Olen tänulik selle päeva eest, mis võimaldas pikemalt ja rahulikumalt Jumala ees olla kui kodune argipäevarütm. Kogesin, kui oluline on, et me aeg-ajalt suudaksime kõik segajad kõrvale panna ja tõesti täielikus vaikuses Jumalaga olla. Suvi on hea aeg luua selliseid vaigistatud igapäevaelu ja kõrvale pandud kohustustega päevi iseenda jaoks, olgu koos perega või täiesti üksinda! Aga kui ise niisugust Jumalaga suhtlemise päeva luua ei õnnestu, soovitan kindlasti proovida palverännakust osavõtmist! ■

◀ Ennäe – fotoaparaadid ja mobiilid olid välja lülitatud – aga keegi siiski jälgis meid kogu teekonnal.

6–9 Panin selle küsimuse Jumala ette ja palusin, et ta annaks mulle Püha Vaimu kaudu märku. Ma ei tormanud sinna, aga mul oli mure koguduse tuleviku pärast ja seepärast olin valmis teenima. Kui oled pastor, on sul vastutus paljude asjade eest. Foto: Enn Veevo.

19 Koolijuhid Valeri Gramakovski ja Tõnu Lehtsaar leidsid, et (elu)terve hariduse teel on edasimineku ruumi veel küllaga. Kuidas edendada õpilase vastutust? Milline on õpetaja roll tulevikus? Kas kristlasest õpetaja peaks õpetama tingimata kristlikus koolis? Foto: Ermo Jürma.

25 Kõige selle teostamiseks pidime oma „telginööre laiemale tõmbama” ja Jumal on meie ehitustöid ka imeliselt õnnistanud. Kogudusel oli võimalik teostada pühakoja juures välisfassaadi ja vundamendi soojustus, katta majaesine plats unikiviga, rajada sademeveesüsteem, paigaldada saali põrandaküte, ehitada välja pelletikatlaga soojasüsteem. Foto: Remi Valtna.

SISUKORD

■ Esikaanel. Kärkla palvelal on oma lugu ja 134 aastat on sinne kogudus kuulutanud Jeesuse lugu. Foto: Päivi Palts.

- 2 Palverännak Noarootsis **Eva Sikemäe**
- 4 Vabatahtlikud liituvad Sõbralt Sõbrale missiooniga **Anneli Lehtsaar**
- 5 Helista õigel ajal õigele numbrile! **Ermo Jürma**
- 6 Väino Kaev tegutseb Püha Vaimu märguandel **Annely Veevo**
- 10 Kas isa on kodus? **Kaarel Väljamäe**
- 12 Jeesuse suurus ja ülisuurus **Adolf Pohl**
- 14 Hiiumaa suvefestival MEIE LUGU **Ermo Jürma**
- 16 Kui vaba on kogudus, kui vaba on liit? II osa **Leho Paldre**
- 19 Kärklas mõeldi kaasa tervele kunstile, keskkonnale ja haridusele **Eenok Palm**
- 20 Nööbi külge ömmeldi kuub ehk palverännak palvelatesse **Enn Veevo**
- 21 Koguduse esikus **Hele-Maria Taimla**
- 22 Eesti usk. EKN teema-aasta läkitus
- 22 EBF liitus Euroopa Kirikute Nõukoguga **Ruudi Leinus**
- 23 Neli aastat Kutse Kooli on tugevdanud Liidu kogudusi **Riina Ani**
- 24 Minu kogemus vabatahtlikuna Piiblipäevadel **Christiana Lainde**
- 24 PP korraldamine õpetas usaldama Jumalat **Helle Liht**
- 25 Antsla koguduseperel tuleb teine suvi **Peeter Lemats**
- 25 Almi Tugeva luuleraamat „Loovuse laegas”
- 25 Mille üle soovitab Piibel mõtiskleda? Ristsõna
- 26 Kaheksa KUSi tudengit said diplomid **Ermo Jürma**
- 27 „Ärkamine usu vabadusele” – film Läänemaa ärkamisest **Vilja Lige**
- 28 Suvefestival MEIE LUGU

Vabatahtlikud liituvad Sõbralt Sõbrale missiooniga

■ Anneli Lehtsaar, Sõbralt Sõbrale vabatahtlike koordinaator

▲ Jumala algselt loodud maailm oli väga hea ja ilus. Inimeste igatsus selle taasloomise järele leiab mitmeid lahendusi. Foto: Anneli Lehtsaar.

Mõned aastad tagasi tuli üks naine Pärnu Sõbralt Sõbrale poodi. Teda kõnetas seal miski, mis teda ikka ja jälle tagasi tõi. See miski pani naist eelmisel aastal poekollektiiviga rääkima, et leida võimalust poe toimimisele mingil praktilisel viisil kaasa aidata. Tänapäevaks on saanud temast üks meie pühendunumaid vabatahtlikke, kes peale selle, et ta ise panustab väga palju aega poe toimetamisele, on endaga kaasa toonud veel mitmeid inimesi, kelle panus on imetlusväärne. Need vabatahtlikud aitavad üles seada ja korrastada poe väljapanekuid ja teevad veel mitmeid poe igapäevaelu juurde kuuluvaid tegevusi, kuni selleni, et näiteks mehed

Vabatahtlikuks on tulnud mitmeid meie pikaajalisi kliente, kes tahaksid ka ise neid köitva keskkonna loomisele käed külge panna.

vaatavad üle tehnikat ja panevad kokku mööblit, mis on meie osadena tulnud.

Üks osa Sõbralt Sõbrale sotsiaalsest missioonist on sotsiaalsete töökohtade loomisel ja võimaluse pakkumisel aidata vabatahtlikuna kaasa meie kauplustes või sotsiaalprojektides. Praegu töötab Sõbralt Sõbrale katusorganisatsioonis EEKBL-Valduste OÜ ligi sada kakskümmend inimest, kellest enamik on kaupluste müüjad. Mitmed meie töötajatest on ainukesed oma perekonnas, kel on püsiv sissetulek. Samuti pakume tööd inimestele, kellel on muidu mingil põhjusel raske tööturul rakendust leida.

Mina olen viimased kolmveerand aastat töötanud meie poodide vabatahtlike koordinaatorina ehk siis ma tegelengi nende inimestega, kes läbi erinevate projektide meie juurde kas vabatahtlikuna või näiteks tööpraktikale tulevad. Kõige tihedam koostöö on meil olnud Eesti Töötukassaga, kuid lisaks sellele leiavad meie juurde tee inimesed, kes tulevad läbi kriminaalhooldajate poe keskkonda ühiskondlikku kasulikku tööd tegema.

Nagu eelpool kirjeldatud lugu välja tõi, on meie juurde vabatahtlikuks tulnud mitmeid meie pikaajalisi kliente, kes on tundnud, et tahaksid ka ise neid köitva keskkonna loomisele käed külge panna. Lisaks on Pärnu poes suureks rõõmuks olnud läbi ühe pensionärideühingu tulnud vabatahtlikud.

Alles hiljuti pöördus meie poole üks õpilasmalev, mille kaudu tulid mitmed noored meie ettevõtte olemuse ja tegemistega tutvuma, aga panid ka ise kolmes Tallinna poes sel päeval käsil olnud toimetustele käed külge.

Mul on olnud suur rõõm viimase aasta jooksul meie poodides tegutsevate vabatahtlikega üks ühele kokku saada. Üks osa minu tööst on vabatahtlikele tagasiside andmine, aga samas saada ka infot selle kohta, kuidas nad on end meie poodides panustades tundnud. Olen näinud, kui suur väärtus on see, et vabatahtlikele on loodud keskkond, kus nad on oodatud ja nende panust väärtustatakse.

Jeesus on andnud meie imelise eeskujuga, elades nii oma sõnadest kui ka tegudest välja tõe, et iga inimene on väärtuslik ja Jumala poolt ühtmoodi armastatud. Minu igatsus vabatahtlikega töötades on samuti olnud anda neile kogeda jumalikku armastust ja ka kõige tavalisemast töökeskkonnast luua midagi sellist, mis paneks neid mõtlema, et Sõbralt Sõbrale poodides on midagi teistmoodi ning et see võiks neile ka ilma sõnadeta rääkida Jumala olemusest ja armastusest. ■

◀ Sõbralt Sõbrale kaupluse üks väljapanekutest, mille on kujundanud vabatahtlikud. Foto: Laura Maide.

teekäija

teek.ee

6/2018 (299)

ISSN 1736-1605

Eesti Evangeeliumi Kristlaste ja
Baptistide Koguduste Liidu väljaanne

Peatoimetaja: Ermo Jürma

Tel 56220045

e-post: ermo@teek.ee

Toimetusrühm:

Märt Saar, Toivo Tänavsuu,

Leho Paldre, Hele-Maria Taimla

Keeletoimetaja: Tiit Palm

Toimetuse aadress:

Koskla 18, 10615 Tallinn

Tel 6700698

Trükk: AS Rebellis

Kujundaja: Päivi Palts

TELLIMINE

- Teekäija kodulehelt: teek.ee
- pangaülekandega: Eesti EKBK Liit, Swedbank
EE732200001120064572
(selgitusse: oma nimi ja aadress, kuhu ajakirja tellitakse)
- EEKBL kantselei: tel 6700698
- koguduste kaudu

Tellimishinnad:

1 aasta (11 numbrit):	25 €
poolaasta (6 numbrit):	14 €
pastori- ja sõbratellimus:	20 €
Skandinaavia, Euroopa:	45 €
Kanada, USA:	60 €

Reklaamihinnad:

	1 lk	½ lk	¼ lk
4 värvi	64 €	42 €	25 €
2 värvi	38 €	22 €	13 €
1 värv	25 €	16 €	10 €

Mina olen valmis sind ära kuulama
ja samuti on tähtis,
et sina mind ära kuulad.

HELISTA ÕIGEL AJAL ÕIGELE NUMBRILE!

■ Ermo Jürma,
Teekäija peatoimetaja

Mobiiltelefon saadab meid pea igal sammul. Temast on saanud lausa elusaatja. Lisaks tema enda seltsile võin ma tema abil olla kontaktis loendamatul hulgal inimestega üle terve maailma, ma saan informatsiooni, võin saada teateid, vaadata uudiseid. Ta äratav mind hommikul, näitab õiget aega ja pakub vajalikku abi kogu päevaks. Elu ilma temata ei kujuta enam ette.

Samas muutub ta kaasas käies ka vahel tüütuks, kutsub mind ebasobival hetkel, jagab uusi ülesandeid, tuletab meelde kokkuleppeid.

Kuid mitte ainult: ta võib takistada ka tõelist kontakti mu vastas seisva inimesega. Ja kui ma istun kellegagi ühe laua ääres ja tema pöörab oma telefonile rohkem tähelepanu kui mulle, häirib see mind üpris tugevasti.

Aga mis siis teha, kui ma tõeliselt hätta jään ja head nõuannet vajan? Kui vajan emotsionaalset tuge? Siis on teine inimene kindlasti väärtuslikum kui mõni klikk internetti. Veel suurem abi on, kui ma tean, et Jumal on lähedal ja et ma saan tema poole pöörduda. Psalmide raamatus on kirjutatud: „Issand on ligi kõigile, kes teda appi hüüavad, kõigile, kes teda toes appi hüüavad” (Ps 145:18). Jumala asjatundlikkus ületab mäekõrguselt ühe tehnilise interneti-

süsteemi teavet. Temal on sügavaim sissevaade minu igasse olukorda.

Temalt ei kuuleks ma kunagi: „Halo, siin olen mina, Jumal. Ma ei saa kahjuks praegu teie kõnele vastata. Palun jätke peale helisignaali oma teade või proovige mõne aja pärast uuesti.” Kui me tõepoolest Jumalaga siiralt kontakti võtame, saame pigem vastuseks: „Halo, siin olen mina, sinu Jumal! Sa oled valinud nüüd õige numbri. Lõpuks ometi on meie kontakt klappinud. Võib-olla ei tea sa veel täpsemalt, kes mina olen ja mida ma sinu heaks kõike teinud olen. Kuid me võime teineteist lähemalt tundma õppida ja mina olen valmis sind ära kuulama ning samuti on tähtis, et sina mind ära kuulad. Nii võib meie suhe tõeliselt korda saada.”

Jumal ei paku meile kiireid, ainuõigeid lühivastuseid. Pigem tahab ta meiega osaduses olla, elu üle arutleda ja suunata meid vajalike vastuste leidmisel. Jumal tahab olla meie alaline teekaaslane, mitte hädaabinumber.

Ees on suvi, kus võiksime oma elektroonilistele vidinatele samuti puhkust võimaldada. Võtkem aega vaikida ja koos Jumalaga kõndida ning arutleda mitme, veel lõpliku vastuseta probleemi üle. Meie Isa ootab meid juba (varjulisel) metsarajal. Kaunist suve! ■

Galina ja Väino Kaev ning kohvik „Viiger” on Kärkla linnas sünonüümid. Sajad EKB Liidu suvepäevalised said siin maitstva ja kosutava lõunasöögi ning mitmed lubasid saare järgmisel külastusel taas sisse astuda.

Väino Kaev tegutseb Püha Vaimu märguandel

■ Annely Veevo, Palade priikogudus

Hiidlane Väino Kaev tunnistab, et Jumal on teda välja tõmmanud alkoholismist, kinkinud uue kvaliteetse elu ja andnud ülesande inimesi teenida.

Ma olin elanud oma elu nii keeruliseks, et ei saanud sellega enam ise hakkama. Juhan Smuul on öelnud, et elu ei ole keeruline, aga inimene ise elab selle keeruliseks. Ja elabki. Mul tekisid pinged nii kodus kui kohati ka tööl. Juhataja Robert Hobustkoppel oli vana kooli härrasmees. Ma töötasin kontoris ja lõpuks hakkas mul piinlik, kui ta nägi, et ma jälle vaevlen (pohmell!).

Ma tundsin, et see,
mis minuga toimub,
on juba liiast.

Mäletan, et ma kirjutasin vahel oma lauakalendrisse: VIIMANE KORD! Aga see „viimane kord” läks üsna ruttu meelest ja kõik kordus jälle. Öeldakse ju, et näljane unistab ikka leivast. Püüdsin küll alkoholist vabaneda, aga

ma ei saanud ise vabaks. Alkoholi peeti tol ajal elu normiks ega vaadatud halva pilguga. Aga ma tundsin, et see, mis minuga toimub, on juba liiast.

**NÜÜD OLED SA OLNUD USUS 30
AASTAT. KUIDAS SEE ALGAS, KAS
SÜDAMETUNNISTUS HAKKAS
RÄÄKIMA?**

Südametunnistus kindlasti ka. Mul oli mingi teadmine Jumalast. Mu tsaariajal koolis käinud vanaema oli vene õigeusk. Ta rääkis meie sugulasest, minu vanaisa vennast ehk siis vanaonust, kes oli Hiiumaal Kuri kiriku preester. Sellel tasandil see jutt käis, aga midagi lähemalt ta ei rääkinud.

Ma elasin kortermajas ja nägin, kuidas Jumal muutis seal ühe alkohoolikust mehe elu. Siis mõtlesin, et midagi peab ju olema, kui inimene niimoodi muutub.

Olin käinud mõnel korral Käina maanteel palvemajas ja ka Kärkla kirikus, kui seal toimusid kontserdid.

Kärkla kirik oli mu lemmikkoht. Aga ma märkasin seda, et mida rohkem ma Jumalast kuulsin, seda enam hakkas tööle ka hingevaenlane. Minu sees algas võitlus. Ükskord läks see nii hulruks, et ma tundsin, et ... olin valmis oma elu lõpetama. Nii pereelus kui tööl oli kogu aeg pinget peal. Stress. See taitis seda enam alkoholi poole lahendust saada. Teistpidi see ju jälle süvendas asja ja elu läks veelgi keerulisemaks.

**KAS SA HÜÜDSID JUMALA POOLE,
PALVETASID?**

Ma läksin metsa, mul oli relv kaasas ... aga ma hüüdsin Jumala poole oma palvetes. See oli septembrikuu, päev enne sünnipäeva. Ma teadsin, et mu sõbrad tulevad ja läheb jälle joomiseks. Aga seal metsas sain ma vabaks! See oli esimene hetk, kus ma tundsin, et ma olen vaba! Tulin ära koju.

Laine ja Vello Veevo olid tol ajal karjääris tööl. Nemad olid juba paar-kolm aastat päästetud. Ma läksin oma

Ega midagi tagasi võtta ei saa, mis on tehtud,
see on tehtud, aga andeks saab paluda.

rõõmuga Vello juurde. Vello tavaliselt lõunal ei käinud, aga just sellel tunnil juhtus ta kodus olema. Me palvetasime koos ja see oli nagu i-le täpp. Sellest hetkest muutus kõik. Ma tulin koju. Mul oli kapis pool pudelit konjakit, selle valasin kraanikausist alla. (Naerab.)

See oli suur vabanemistunne! Ma tundsin, et olen prii sellest, mis mind oli kinni hoidnud. Hiljem alles jõudis kohale, mida see tegelikult tähendab – nüüd on ka minul igavene elu! Ma läksin töö juurde ja võtsin välja puhkuse. Tahtsin olla üksinda, et need asjad läbi mõelda. Juhataja tuli mu juurde ja küsis: „Kuule, Väino, ma kuulsin, et sa oled usklikuks hakanud!” Ma ütlesin: „Ei-ei, seda ei saa hakata, ma sain päästetud!” Töötasin seal firmas kokku 40 aastat.

Kodus palusin laste ja abikaasa käest andeks, mis ma olin teinud ja öelnud. Ega midagi tagasi võtta ei saa, mis on tehtud, see on tehtud, aga andeks saab paluda. Olukord muutus hetkega. Meie suhted said korda. Pärast seda sai Galja päästetud.

KUIDAS SA HAKKASID JUMALAS KASVAMA?

Meenutan, et siis ma ootasin kohtumist iga vanema vennaga. Sellel ajal olid Ado Kaups Kärkla ja Udo Veevo Palade koguduse pastoriteks ning Allika tänaval elas Richard Luup. Nemad kutsusid alati sisse, et olla koos palves. Tihti läksin koos Herbert Tuulikuga Lugusele, kus oli koosolek kell 11, sealt edasi kella kaheks Harjule. Siis oli mul palju lugemist, avastamist ja juhtimist. Ükskord pidas vanempresbüter Robert Vösu terve nädala Kärkla palvelas koosolekuid. Need olid õpetlikud õhtud, ehkki tundusid mulle algul küll väga rasked ja keerulised.

Koos Ado Kaupsiga võtsime läbi 1950ndate aastate pastorite katsekomisjoni õppekonspektid. Vahel olin tema töö juures mere ääres ülepumpamisjaamas, teinekord käisin tal kodus ning siis mõtisklesime ühiselt Piibli ja loetu üle.

MIDA SA JUMALA KOHTA AVASTASID?

Avastas, et Jumalal on kõik võimalik. Kui ta tõi mind välja sealt, kus ma olin

▲ ▲ Kui sajandi algul ehitatud Harju esimese palvela päevad läbi said, ostis kogudus teise maja, aga seegi ootas suurt remonti.

▲ Kogudus alustas oma teise kodu kapitaalremondiga 1987. aasta kevadel ja kasutusluba saadi juba novembris.

olnud, siis on tal kõik võimalik. Ma ei kahelnud enam mitte milleski. Kodus olime Galjaga tihti põlvedel mitmete olukordade pärast ja need lahenesid. Kaupsi Ado sõnad olid alati: „Ole pikameelne! Oota, ära tee kärsituid ja kiireid otsuseid. Kui oled palve palunud, võta ka palves aega, et sa saad vastuse.”

KUIDAS SAI SINUST HARJU KOGUDUSE PASTOR?

20. septembril 1990 said Harju koguduse pastor Vello Veevo ja ta naine Laine auto ja rongi kokkupõrkes surma. See oli valus aeg. Vanempresbüteri Ülo Meriloo käis kohapeal vaatamas, kuidas edasi töötada. Palusime Hiiu-maa vendi, et kui kellelgi on võimalus, tuleks ka Harjule. Sellel ajal oli Asav Lige Jausas, sageli käis meil Udo Veevo, ise külastasime Nurste kogudust, kus teenis Kalju Järva, kes käis tihti ka meil. Otsisime Jumala selgust, mida teha. Meil oli koguduses üksmeel ja ühine palve. Mitmeid aastaid pidasime õhtuti palvevõitlust ka Käinas ühes vanas sööklas.

Kärdla koguduses oli vend Richard Luup, kes pidas esmaspäeva õhtuti palvekoosolekuid. Ado Kaups soovitas tal Harjule appi tulla. Richard oli nõus. Võtsime ta igal pühapäeva hommikul Kärdlast auto peale ja ta teenis meil palju aastaid. Umbes kaheksa aastat pärast pastor Vello Veevo surma tegi Ado Kaups mulle ettepaneku pastoriks hakata. Panin selle küsimuse Jumala

meelt. Pinged algavad erimeelsustest isegi väikestes asjades, mida algul hästi ei tajugi. Ma olen näinud ka, mida tähendab autoritaarne juhtimine. Keegi arvab, et kõik peab minema üksnes tema arusaamise järgi ja teiste arvamus talle ei loe. Kui aga puudub koostöötahe, siis ei meeldi inimesele vahel mitte miski. Selline konflikt võib minna nii teravaks, et keegi võib kogudusest isegi lahkuda. Kuid vahel teeb aeg oma töö ja olukorrad leiavad lahenduse.

MIS ON SINU ARVATES KOGUDUSE MÕTE?

Kogudus on Jumala tempel. Kogudus elab vaimulikku elu ja on erinev sellest, mis maailmas toimub. Jeesus ütleb, et minge kõike maailma ja kuulutage evangeeliumi. Selles paigas, kus kogudus asub, on tema ülesandeks kuulutada Jumala sõna tõde.

Harju koguduse ajaloost üks näide. Kui Ruudi Veevo aastal 1986 igavikku läks, jäi Harju kogudus ilma pastori-ta. Ka palvemaja olukord oli nii kehv, et seal keelati koosolekute pidamine ära. Uue kogudusemaja ostmise juures mängis suurt rolli Kaupsi Helga, kes oli Harjult pärit ja rääkis, kui tähtsat osa on palvemaja kohalikus külaelus täitnud. Kuidas saab siis olla, et küla on, aga palvelat ei ole? Tol ajal toimusid suured ärkamised ja kogudused olid suured. Harjul oli 1937. aastal üle 300 liikme. Ja ega teised kogudused väikesemad olnud. Ärkamine algas Nurstest

mis ühe suvega. Teedevalitsusest saadi vajalik tehnika, juhataja andis need tasuta kasutada. Seal olid ekskavaatorid, buldooseriid, kõik vajalikud masinad. Meid aitasid EKB Liit ja ka paljud inimesed. Sõja ajal oli kogudusest emigreerunud välismaale 46 perekonda, kes nüüd saatsid oma abi ja toetasid veel hiljemgi.

Praegu on meil jälle remont, renoveerime hoonet seestpoolt. Panime allkorrusel uued aknad. Akende alt olid palgid mädad, nüüd on uued tükid sisse pandud. Osa põrandat võtsime üles – ime, et seal pole vamm sees olnud. Kui ehitusmaterjal maksab ühe osa, siis ehitajate töötasu on kaks korda kallim kui materjal. Küti Tarmo on väga kohusetundlik ja ehitab omast vabast ajast. Tarmo teeb seda vabatahtlikult – oma töö kõrvalt.

KUIDAS SEE JUHTUS, ET TEIST KOOS GALJAGA SAID KÄRDLA VIIGRI KOHVIKU PIDAJAD?

Minu abikaasa Galja oli Kärdla restoranis kokk. Tema eluunistuseks oli oma kohvikut pidada. Käisime ükskord Haapsalus jäätisekohvikus ja Galja ütles, et kui hea oleks sellises kohas töötada. Varsti pakuti talle Kärdlas jäätiseputkat, algul rendile. Me palusime ja palvetasime, et selgust saada, kas see on õige samm. Tegin ruttu majanduslikud arvestused ja vaatasin, et ei, siit ei tule midagi. Ainult rendi suudab ära maksta. Siis tuli kooperatiivi esimees Agu Kohari Galjalt küsima, kas ta ei tahaks putkat ära osta? Meile tuli rahu südamesse ja ostsimegi ära. See oli 26 aastat tagasi. Umbes pool aastat hiljem mõtlesime asja ringi, et üks kahest: kas peame juurde ehitama või lõpetame ära, kuid sellega siin ära ei ela. Vaagisime, kui suur peaks olema käive, kui palju peaks olema kohvikus kohti, et ära elada. Praegu on meil 40 kohta – see on üks piir toiduseaduses. Kui on üle 40, muutuvad nõuded rangemaks. Siis sai ehitama hakata. Ja kust sa raha võtad? Kõik ju maksab. Tegime väikese laenu. Tol ajal oli Maapank ja selle juhatajaks Külli Jõema. Ta tegi meile nii hea lepingu, et kui hakkasime igakuiselt laenu tagasi maksma, arvestas ta alati intressid ringi. See oli Jumala õnnistus ja ennekuulmatu asi! Nii saime laenu ilusasti tasa. Mõtlesime ise, igakord määrati uued intressid! Praegu määratakse sulle euribor lõpuni välja, ei mingit halastust.

Kui ma vaatan vanu dokumente, siis ristimised ei toimunud mitte kümnekaupa, vaid ristiti ikka sada inimest korraga.

ette ja palusin, et ta annaks mulle Püha Vaimu kaudu märku. Ma ei tormanud sinna, aga mul oli mure koguduse tuleviku pärast ja seepärast olin valmis teenima. Kui oled pastor, on sul vastutus paljude asjade eest. Ado andis mulle oma vanad jutlusekonspektid ja selgitused, millele tähelepanu pöörata. Sest kogudustes juhtub ka nii mõndagi. Vahel tuli unetuid öid.

MIDA VÕIB SIIS ÜHES KOGUDUSES JUHTUDA?

Ma olen kogenud – ja mis on päris karm –, kui koguduses ei jätku üks-

ja osa vendasid-õdesid, kes olid Harjult pärit, tulid sealt meile tagasi. Harjul oli siis väga tugev vaimulik töö. Kui ma vaatan vanu dokumente, siis ristimised ei toimunud mitte kümnekaupa, vaid ristiti ikka sada inimest korraga.

Kogudus hakkas otsima uut maja. Algul oli soov osta üks maja, aga selle olukord oli veel hullem. Meie praegune maja oli siis kolhoosi elamufondis. Sõpruse kolhoosi esimees Vannas ütles aga, et ärgu me nii kehvast olukorras maja võtku, kuid naabruses olnud hoonel olukord polnud ka kiita. Ma olen näinud pilte algsest olukorrast ja see oli üsna kurb. Uus palvela ehitati val-

▲ Väino Kaev Harju kantslis evangeeliumi kuulutamas.

Oleme koos Galjaga
alati palunud Jumala
Püha Vaimu juhtimist.

lepärane töö – olla kokk.

**SA OLED KINDLASTI OMA VANA
ELU PEALE TAGASI VAADANUD
JA MÕELNUD, MIKS SA VAREM
JUMALA JUURDE EI TULNUD?
KAS SEE JAGATUD KOGEMUS ON
AIDANUD KA KEDAGI TEIST?**

Jah, oma endist elu ei soovi ma ka vaenlasele, see oli kohutav. Meie juures kohvikus on käinud erinevaid inimesi. Mõni tuleb oma muredega ja ütleb, et sina ju tead, oled ise sarnases olukorras olnud. Mõni tuleb oma poja pärast. Seda on tihti. Põhiteema, millega minu poole pöördutakse, on kellegi alkoholiprobleemid. Mõne inimesega kohtun veel hiljem, mõne pärast oleme koguduses palunud.

**MILLINE ON SINU KÕIGE SUUREM
KOGEMUS JUMALAGA?**

Sellist kardinaalset elumuutust, nagu minu puhul oli, võib kogeda ainult Jumala juures. Inimene mõtleb ennast tugevamaks, kuid tegelikult on ta ikka suhteliselt nõrk. Ma kogen igapäevaelus Jumala õnnistust ja tema suunavaid märguandeid, mida teha, kuidas edasi minna. Tihtipeale küsin, kas see, mida ma teen, on Jumalale meelepärane? Oleme koos Galjaga alati palunud Jumala Püha Vaimu juhtimist. Kui Püha Vaim su südamesse räägib, siis on see juba suunamine. Oleme saanud nii palju palvevastuseid. Jumala Vaim annab ju su südamesse märku. Ta annab ühe erilise rahu. Mina olen seda rahu kogenud. Ma olen tõlgenud, et see peab olema Jumala tahtmine. Kui aga kinnitust ei tule, siis ei ole õige ka seda ette võtta. Nendes asjades ei saa kiirustada. Kaupsi Ado ütles: „Ära kiirusta! Oota Jumala Püha Vaimu vastust oma südamesse.” Seda ma olen kogenud. Küsin Jumalalt, kas see on õige, ja kui saan oma mõttele kinnitust, ei ole see enam minu mõte, vaid see on ülevalt tulnud kinnitus. Me oleme üritanud seda järgida. ■

**TE ANNATE MÕNELE INIMESELE
TASUTA SÜÜA. KUI PALJU SELLISEID
ON?**

Ma tunnen Kärkla inimesi väga hästi. Mul on siin paar „vana sõpra”. Mitte vana sõpra, aga kellega sai kunagi koos oldud. Ma tean, et tal raha ei ole. Ma näen, et tal on kõht tühi ja mul on hea meel, et ma saan teda aidata. Kasvõi see väike supiports – temale on see suur asi. Aga see, mida ma tunnen oma südames, on jälle mulle suur asi, et ma saan seda talle teha. Neid on tavaliselt kaks-kolm, osa neist on juba surnud. Ühele poisile olen ma sellise abiandmise ka ära lõpetanud. Ta sai ilusasti meie juures süüa. Ühel päeval tuli ta jälle, lõi pärast söömist hõlmad uhkusega lahti ja näitas teenindajale, et tal on kummaski taskus pudel viina. Ma

ütlesin: „Sõber, aitab küll. Ma pole mitte sellepärast sulle süüa andnud!” Ma tean, mida tähendab olla alkoholi sees. Sealt välja pääseda on ikka väga raske.

Meil käib ka lapsi. Me teame, kust perest keegi on. Terve kool käib siit läbi. Kui see laps tuleb, oleme öelnud, et söö kõht täis. Selle väikse lapse tänu-likkus väljendub igas asjas. Eks mõned patsaanid hakkavad ka ära kasutama, aga siis oleme ema informeerinud.

**KAS TE TUNNETATE
KOHVIKUPIDAMIST ÕNNISTUSENA?**

Absoluutselt. Ehkki algul oli majanduslik pool riskantne. Äris on ju ikka riske. Me palusime, et kui midagi on, annaks Jumal meile märku, et me ei lõpetaks pankrotiga või millegi sellisega. Galja ütles, et see oli tema eluunistus, tema palus selle eest ja sai. See on talle mee-

Kas isa on kodus?

■ Kaarel Väljamäe,
Tallinna Kristlik Mosaiik
Kogudus
■ Foto: Päivi Palts

SEE KÜSIMUS SAATIS MIND LAPSEPÕLVEST SAADIK

Pealkirjas esitatud küsimus kõlas sageli mu lapsepõlves, kui meile helistati või koputati uksele ja päriti aru. Küsijad olid inimesed, kellel oli televiisor rikis. Minu isa oskas neid hästi parandada. Mäletan, et ta oli sageli õhtuti oma toas ja toimetas jootekolvi, juhtmete ja mikroskeemidega. See tegevus tekitas oma erilise lõhna ja see lõhn tähendas, et isa on kodus.

Minu jaoks muutusid natuke suuremaks saades nii riigikord, televiisorid kui lõhnad. Ühel hetkel isa enam televiisoreid ei parandanud, aga see küsimus – kas isa on kodus? – jäi ilmselt alles. Kuigi see on tagantjärele tarkus, mida ma tollal ei teadvustanud. Küsimus sai nimelt uue vormi ja mitmeid valusaid vastuseid isa eemalviibimise kohta.

Ei, isa ei jätnud meid maha. Tal oli lihtsalt väga palju tegemist. Aeg oli selline. Ma ei ole selles mõttes sugu-

gi ainulaadne, minuvanuste lapsepõlv moodus üsna omapäi olles. Ja ilmselt ei ole ma ainuke, kes hiljem avastas, et isade eemaolek puudutab ja mõjutab elus kõike, ka suhet Jumalaga.

VÕTMEKÜSIMUSED SUUNAVAD ELUMUUTUSTELE

Meie kõigi elus on mõned sellised küsimused, mis mõjutavad pea kõiki suhteid ja suhtumisi. Meie küsimused on otsustava tähtsusega. Me ei pruugi neid isegi sõnastada, siiski annavad nad endast märku selle kaudu, kuidas me elame... Kes on süüdi? Kas me sellist Eestit tahtsime? Kas me sellist kogudust tahtsime? Mis oleks saanud, kui ma oleksin...? Küsimuste esitamine viib vestlust edasi, annab sellele suuna. Olen tähele pannud, et enamik tähendusrikkaid kõnelusi ja samme usuelus on seotud küsimustega, millele püütakse koos lahendusi leida. Samuti olen näinud, kuidas painava küsimusega elamine võib meid hoida kinni nii, et me ei tee sammugi edasi. Ja vahel juhtub, et me tegelikult ei tahagi vastust, piisab kibedast retoorikast.

„Eks tema ole Joosepi poeg?” (Lk 4:22; Jh 6:42) küsiti Jeesuse kohta. Küsimus võib olla vahend, millega kahtluse alla panna kellegi võimekus

ja kõlblikkus. Sageli teeme seda üksteise suhtes.

Jeesuse käest küsiti ka seda, kes on süüdi. Ja ta jüngrid küsisid temalt: „Rabi, kes on teinud pattu, kas tema ise või ta vanemad, et ta on sündinud pimedana?” Jeesus vastas: „Ei ole pattu teinud tema ise ega ta vanemad, vaid temas peavad saama avalikuks Jumala teod” (Jh 9:2–3).

See on inimlik otsida halvas olukorras süüdlast, kellele näpuga näidata. Jeesus ei lähe sedalaadi arutlustega kaasa, vaid suunab inimeste pilgu Jumala lahenduste poole.

Vahel mõtlen, kas meie oskame nüüsmoodi inimesi suunata. Kas me näiteks teame, mida küsivad inimesed, kelle jaoks koguduse lävepakk on liiga kõrge? Või kas koguduse lävepakk tegelikult on kõrge? Meie endi jaoks ju ei ole ja väljastpool ehk lihtsalt tundub nii. Sest paljud on oma elu ja küsimistega kummuli maas. Maas olles võib kõik paista liiga kõrgena. „Kas ma ikka tohin tulla teie keskele?” on minu käest mitmel puhul aru päritud meie osaduse kohta. Huvitav, mida me oleme teinud, et paistab, nagu inimesed ei ole oodatud? Kusjuures, see küsimus ei olene koguduse vormist.

Kui me ei tea, mis inimesi painab, siis meil ei ole nendega dialoogi. Kui me ei mõista inimeste sees elavaid kü-

JEEBUS EI
JÄÄNUD KINNI
KÜSIMUSTESSE,
VAID NÄITAS
LAHENDUST.

simusi, siis me ei saa nende eest isegi mitte palvetada. Kui me ei ole valmis seda küsimuste valu välja kannatama, siis me ei näe vilja oma koguduses. Vähemalt nii arvan mina. Piibel esitab meile palju küsimusi ja see tundub olevat Jumala meetod meie elu muutmiseks ja kujundamiseks temale meelepärases suunas. Sageli ei annagi Jumal meile vastuseid, vaid esitab ise küsimuse. Veel parem, Jumal ei jätta sind küsimusega üksi. Ja meie roll koguduses on mitte jätta inimesi üksi nende küsimustega.

KÜSIMUST ENAM EI OLE
Kas mina olen saanud vastuse? Kas isa on kodus? Või on isa süüdi? Televiisoreid parandas, aga äkki laps läks katki? Me kõik saame elus mingeid hoope. Isad ei ole neis kõigis kaugeltki süüdi.

Mul ei ole oma vanemate etteheiteid. Me hindame oma lapsepõlvestki pärit küsimused ümber Jumala armu läbi. Jumal ehitab sildu meie oma minevikuga ja me näeme möödalinud sündmusi uues valguses. Mõned küsimused saavad uutmoodi vastatud. Kooselu mõne valusa küsimusega muutub talutavaks. Ja mõnigi asi ei ole enam nii oluline, kui Jumal on su kõrval.

Pealegi olen kohanud just nüüd mitmeid inimesi, kes räägivad mulle mu isa kohta oma lugusid. Ja neid on hea kuulata. „Tead, tema oli see, kes võttis mind enda kõrvale ja lubas mul juhtida,” on räägitud. „Sinu isa oli see, kes seisis mu eest, kui ma ei olnud eriti populaarne.” – „Ta võimaldas mul õppida.” – „Ma pean su isast väga lugu.” Kui ma näen ja kuulen, millised mehed neid lugusid räägivad, siis tunnen uhkust ja aukartust.

JEESUSE KÜSIMUSED
SUUNAVAD LAHENDUSELE
Jeesusel oli päris mitmeid valusaid küsimusi, mis on meile tuttavad. „Nii, siis te ei jaksanud ühtainustki tundi koos minuga valvata?” (Mt 26:40) küsib ta oma jüngritelt jõuetult keset palvevõitlust.

„Sõber, milleks sa siin oled?” (Mt 26:50) ütleb ta mehele, kes on ta reetnud.

„Mu Jumal, mu Jumal, miks sa mu maha jätsid?” (Mt 27:46) peab ta küsima Isa käest agoonias ristil, aga selles küsimuses on terve inimkond. Kõik

väikesed poisid, kes ei tea, kas isa on kodus. Kõik inimesed, kes kogevad tootaset üksindust. Üksikvanemad, kõigi ja kõige vastu eksinud mehed ja naised, läbipõlenud pastorid, koguduses pettunud või haiget saanud usklikud...

Me võime olla küll paljude küsimuste poolt okupeeritud, aga meil on alati keegi, kes vabastab. Kas sa tahad armu kaudu terveks saada? Või tahad sa otsida süü kaudu seletust, miks asjad niimoodi on? See on sinu otsus. Jeesus ei jäänud kinni küsimustesse, vaid näitas lahendusi. Isa ei jätnud Poega päriselt maha.

KAS SINA KUULED
KOPUTUST JA AVAD
UKSE?

Jeesus näitas ka seda, et tema järgimine ei pea olema ainult kannatus. Jeesuse jaoks oli mahajäetuse ahastus ristil nii valus, sest see oli täiesti erakordne. Meie oleme selle tundega liigagi tuttavad ja vahel eeldame ka Jumalalt, et ta on pigem eemal. Aga vaata Jeesuse elu, seda algusest peale. Vaata, kuidas ta otsis, leidis ja nautis Isa lähedust. Jeesuse jaoks on Isa kodus. Ta on lähedal, tal on aega, ta ei ole tööl ja kui ongi tööl, siis võtab lapse(d) sinna kaasa. See

on Isa, keda Jeesus tundis ja kelle ta meile tuntuks on teinud.

Minu küsimus täna ei ole, kas isa on kodus, vaid kas ma ise teen omalt poolt ukse lahti? „Vaata, ma seisan ukse taga ja koputan” (Ilm 3:20). See koputus on küsimus meile. Kas ma päriselt avan ennast?

Ei pea end avama lõpuni Jumalale, et teha Jumalariigi tööd. Sa võid jutlustada, sa võid evangeeliumi kuulutada, palvetada teiste eest, ülistada pühapäeval. Sa võid olla koguduserajaja, ilma et Jumal päriselt su ligi pääseks. Ja keset seda mingil viisil kuulda koputust.

Võib-olla peaksime võtma julguse kokku, et vahel paluda: „Meie isa, kes sa oled kodus!” Kirjas efeslastele seisab, et meid „üheskoos ehitatakse Jumala eluasemeks Vaimus” (Ef 2:22). Jumal tunneb end meis väga koduselt. Meil on viimane aeg sellega ära harjuda. ■

MINU KÜSIMUS TÄNA
EI OLE, KAS ISA
ON KODUS, VAID KAS
MA ISE TEEN OMALT
POOLT UKSE LAHTI?

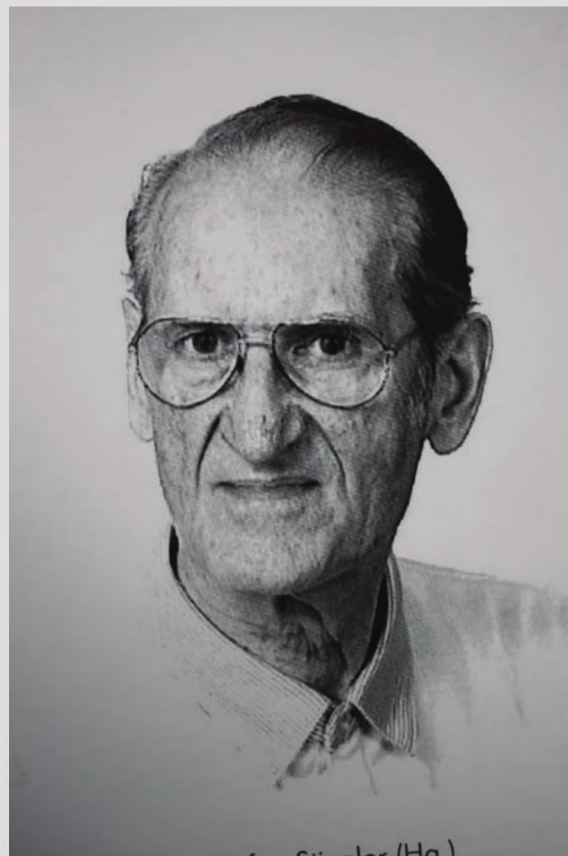

▲ „Minu isa oskas parandada neid televiisoreid, millel oli kas pilt ja heli ei olnud või oli heli ja pilt ei olnud,” meenutas Kaarel oma lapsepõlve.

Jeesuse suurus ja ülisuurus

■ Adolf Pohl, Saksa baptisti teoloog

Ta jättis meile 14 tähendamissõna, millega sai hõlmatud kogu elutervik: perekond, põllumajandus, ärimaailm, kliima küsimused, poliitika ja sõjandus.

Meie kõik oleme kaasa haaratud Jumala suursündmusesse. Jumal ei loonud taevast ja maad nii suure hoolega selleks, et jätta need siis omapäi. Jumal pole unustanud ühtegi inimest. Esimese kristliku jutluse kuulajad imestasid: „...kuidas me kuuleme räägitavat meie endi keeles Jumala suuri asju?” (Ap 2:11). Samas peab meid huvitama ka globaalne olukord.

1. Apostellik maailmavaade Galaatia 4:3–9 järgi

Kui me olime väetid lapsed, siis olime orjuses maailma algainete meelevald all. Aga kui aeg sai täis, läkitas Jumal oma Poja, kes sündis naisest, sündis Seaduse alla, lahti ostma seadusealuseid, et me saaksime pojaseisuse. Et te olete aga pojad, siis on Jumal läkitanud teie südamesse oma Poja Vaimu, kes hüüab: „Abba! Isa!” Nõnda ei ole sa enam ori, vaid poeg, aga kui sa oled poeg, siis sa oled ka pärija Jumala kaudu. Kuid siis, kui te ei teadnud midagi Jumalast, te orjasite neid, kes loomult ei olegi jumalad. Nüüd aga, kui te olete Jumala ära tundnud – pigem küll on Jumal teid ära tundnud –, kuidas te pöördute jälle nõrkade ja viletsate algainete poole, mida te jälle uuesti tahate orjata?

Oli ülim aeg. Maailm oli tühja jooksmas, kasvades vaid pikkuses, aga mitte arusaamises. Jumal ei tahtnud seda armetut olukorda enam kauem vaadata. Ta võttis maailma jaoks erilise aja ja tuli seda päästma. „Siis saatis Jumal oma Poja.” Tõsi, Jumal oli saatnud varem nii mõndagi: mitut puhku oli puhastavaid kohtuid ja üllatavaid päästmisi ning ikka jälle astus esile kõlbelsi eeskujud, tublisid valitsejaid, tarku õpetlasi, andekaid leidureid, suursuguseid emasid, vapraid naisi ja vägevaid prohveteid. Ilma sellise abiväeta oleks meie maailm juba ammu roiskunud.

Nüüd loeme aga nendest raamidest täiesti väljaulatuvast sündmusest. Seda selgitab tuntud tähendamissõna viinamäe kurjadest rentnikest (Mk 12:1–12). 6. salmis öeldakse viinamäe isandast, kes oli ilmutanud juba üliinimlikult pikka meelt: „Üks oli tal veel, tema armas poeg. Lõpuks ta läkitas nende juurde poja, mõeldes: „Ehk nad häbenevad mu poega?”” See oli nii, nagu öelnuks ta: **Nüüd lähen ma ise!** Naatsareti Jeesus on Jumal ise. Inimesed kohtusid Jeesusega ja said kokku Jumala endaga! „Jumal oli Kristuses,” sõnastab Paulus (2Kr :19). Jeesus polnud ei ingel, tont ega mingi poliitiline geenius, vaid sõnaselgelt „naisestsündinu”, tavaline tähistus iga

inimlapse kohta (vrd Ii 14:1). Ta sai üheks meist – inimeseks nagu kõik teised (Fl 2:7b). Ta astus meie sekka läbi sündimise värava ja sai pärast oma ümberlõikamist juudi kasvatus. Jumal sai juudiks ja tõeliseks inimeseks.

2. Jeesuse suurus oli kolm aastat maa peal

Juba 2000 aasta eest oli Jeesus suur ja auline nii sõnades kui tegudes. Ta oli siin maailmas esimene inimene Jumala tahte järgi. Ütleme ette ära, et sellel saadikul puudus vahel ülekoormuse tõttu aeg magamiseks ja söömiseks ning mõnikord ta ka ei osutanud oma imejõudu. Selles erines ta Ristija Johannesest, kellest me ei tea ühtegi imetegu. Jeesuse juures leiab Piibli lugeja (Palun kontrollida!) siiski punkt-punktilt palju erakordseid tegusid ja asju (Ap 2:22). Need kõik kandsid „Jumala sõrmejälgi”, Jumala riik oli kohal!

Piibli lugeja leiab kindlasti üles kirjakohtade järgnevate punktide kohta:

- Jeesus õpetas oma järgijatele palvetamist Isa poole ja andis andeks patte, Peetrusele päevas 70 korda.

- Ta jättis meile 14 tähendamissõna, millega on hõlmatud kogu elutervik: perekond, põllumajandus, ärimaailm, kliima küsimused, poliitika ja sõjandus.
- Ta pööras tähelepanu haigete aitamisele, näljastele, eluheidikutele, vaestele, töötutele, elujanustele, abitutele, põlatud rikkuritele, tolliametnikele, õigusetutele, murest murtutele, leskedele.
- Ta tervendas tema juurde toodud halvatu, nagu mööda minnes parandas kodukülastuse ajal palavikus ämma, aga ka patsiendi, kes oli arstide all palju kannatanud.
- Ta puudutas märgistatud pidalitõbist, avas kurtumma kõrvad ja suu, aitas leinavat ema ja isa, toitis näljaseid, päästis uppujaid, vabastas vaeseksjäänuid, töötuid ja põlatud rikkureid.
- Ta käis pulmas ja pidusöökidel, aitas abiotsivaid välismaalasi, suhtles roomlaste, juutide, kreeklaste ja välismaalastega.
- Ta õnnistas lapsi ja rõõmustas koos nendega, ta vabastas orjastatud naisi, juhtides neid usule elavasse Jumalasse.
- Ta vastas sõnaosava variseri küsimusele ja kinkis talle sügavama Pühakirja mõistmise. Poliitilistes küsimustes ilmutas ta kainet mõistust.
- Ta vabastas ühe naise toimetustest, mida ta nii oluliseks ei pidanud.
- Ta oskas peatada oma ema ja vendi, kes talle vahel liialt familiaarselt peale käisid.
- Ta tõestas ennast kurikavalate ülekuulamise ajal ja põgenes enda kividega surnuksviskamise eest.
- Oma ägedatele vastastele esitas ta väljakutse: „Kes teist saab tõestada mul ühegi patu olevat?” (Jh 8:46). Pilaatus ei saanud teisiti, kui üks, kaks ja kolm korda küsida: „Mis ta siis halba on teinud?” (Lk 23:22). Jeesuse ausust tunnistas igaüks: „...nõnda kui te isegi teate” (Ap 2:22; 10:38 vrd Jh 3:2). Vaatamata

tagasilükkamisele paljude poolt, oli ilmne tema tõeline inimlikkus ja erakordne suurus igas mõttes. Juba 2000 aastat pälvib ta nii sõprade kui vaenlaste juures vähemalt respekti.

- Jeesus ise mõistis oma tulekut kui alandliku teenija tulekut. Fl 2:7 avab seda nii: „...loobus iseenese olust, võttes orja kuju, saades inimese sarnaseks; ja ta leiti välimuselt inimesena.” Näiteks Saksamaal tulvab üsna palju tööotsijaid kiriklikku „diakooniasse”. Kuid seejuures kujutatakse ametit endale ette väga kitsalt. Eeldatakse ligimest aitavat tegevust – tööd vanade, haigete ja lastega. Vahetuse lõpuks ollakse aga vabahärra, kelle elus on kõik sotsiaalsed garantiid ja viimaks kindel pension. „Teenija” Jeesus oli hoopis teistsugune. Inimese Poeg tuli, „...et ise teenida ja anda oma elu lunaks paljude eest!” (Mt 20:28). Iga üksikteenistuse, iga pisemagi teo puhul täitis Jeesus päästmise missiooni.

Selline pikk loetelu ei võimalda seada kahtluse alla Jeesuse tuleku keskset ülesannet. Liiga võimsalt särab meile: „Sest nõnda on Jumal maailma armastanud, et ta oma ainusündinud Poja on andnud, et ükski, kes temasse usub, ei hukkuku, vaid et tal oleks igavene elu” (Jh 3:16). Jeesuses on kõik kooskõlas. Temas on külluslik armastus, päästmine patust ja igavene elu. „...olgu mis tahes, milles meie süda meid süüdistab, Jumal on siiski meie südamest suurem ja tema teab kõik ... tema on meid enne armastanud” (1Jh 3:20; 4:19). Alles seejärel tuleb meie usk ning pärast seda Jeesuse küsimus Peetrusele: „Kas sa armastad mind?”. Lõpuks pani ta Peetruse jälle tagasi kõige nõdremate teenimise ametisse: „Hoiu mu lambaid!” (Jh 21:15–17).

3. Jeesuse suurus ülendatakse ülisuuruseks

Meie Päästja avab oma saladuse. Oma universaalse kannatusega andis Jeesus end maailma päästmiseks kui Jumala Tall. Igatahes otsustasid mõõtuandvad poliitikud toona täiesti teise lahenduse kasuks: „...on parem, et üks inimene

sureb rahva eest, kui et kogu rahvas hukkuks” (Jh 11:50). Evangelist Markus, kes kuulus pealtnägijate ja kuuljate tuumikringi, on aga Jeesuse enda tunnistust hoidnud ja edasi andnud.

Vähemalt kolmel korral õpetas ta lühidalt, aga unustamatult, oma kannatamist ja ülestõusmist Jeruusalemmas. Vapustav on seal ka 12 jüngri reaktsioon. Neid viit salmi: Mk 8:31; 9:31; 10:32–34 – kui neid aeglaselt ja valju häälega ette lugeda –, on igal lugejal endalgi raske taluda.

Nii on sisse juhutatud Jeesuse viimase elunädala kolm päeva, millel pole paralleele: suur reede, vaikne laupäev ja „kolmas päev” – ülestõusmispäev. Ristil surres ja Jumala väes üles tõustes sooritas Jeesus Jumala tahte kohaselt kõik, mis oli vajalik süüdiäänud inimeste lunastamiseks. Keegi ei jää tema juures abita. Ristilöödu on uks usule, lootusele ja tõelisele elule. Just mõlema, Jeesuse suuruse ja ülisuuruse üheskoos kuulutamine särab üle kõige, mis iial särada võiks.

Esimene kristlik ajaloouuriia Luukas kirjutas Teofilosele, et ta tutvus selle „kõigega algusest peale”, et sa „võiks õppida tundma sulle õpetatud asjade usaldusväärust” (Lk 1:1–4). Kaksteist korda on Luukas oma kirjutistes selle „kõige” tulipunkte märgistanud piduliku sõnaga *parresiazomai*. Selle kreeka sõna põhitähenduseks on: „kõike vabalt välja ütleva”. Iga evangeliumi kuulutaja võib seda vabadust kolmekordselt kogeda: ta tohib, peab ja võib öelda vabalt välja kõik:

- Ma *tohin* nüüd rääkida, mida Vaim mulle on ilmutanud.
- Ma *pean* nüüd rääkima, sest Jumal pole mulle teist mänguruumi jättnud.
- Ma *võin* nüüd rääkida, ükskõik kui suured oleks ka takistused, sest Jeesus on võitja!

Nüüd on ülim aeg! ■

Jeesuse suuruse ja ülisuuruse üheskoos kuulutamine särab üle kõige, mis iial särada võiks.

◀ President Erki Tamm ulatas festivalipere nimel osalistele tänu avaldades igapäevast Hiiu musta leiba. Foto: Enn Veevo.

Hiiumaa suvefestival MEIE LUGU

■ Ermo Jürma, Teekäija toimetaja

▲ Hiiumaa perekonnalugu – usk üle kolme põlvkonna – pastorst isa Enno Tuulik, tütar Ester Tuulik ja lapselaps Sven-Joonatan. Meego Remmeli viimane küsimus neile: „Milline tahaksid olla aastal 2043?“ Enno: „Et saarel sajak vihma, et Hillestesse tuleks keegi KUSist.“ Ester: „Et meie perekonnalugu läheks edasi!“ Sven-Joonatan: „50aastasena soovin, et mul oleks sama palju lugusid nagu vanaisal!“ Foto: Enn Veevo.

EKB Liidu suvefestivali MEIE LUGU (7.–10. juuni) raames korraldas Kõrgem Usuteaduslik Seminar eelfestivali, kus külalised mandrilt said koos hiidlastega teha ringkäigu vanadesse palvelatesse ja kuulata lugusid usuisadest. Kuigi inimeste maapiirkondadest lahkumise tõttu on saare mõnedki palvelad jäänud tühjaks, elab radikaalse elumuutuse kaasa toonud usuvaim edasi ja Liit kasvab jätkuvalt.

Neljal päeval toimunud jumalateenistustel ja õige erinevat muusikavalikut pakkunud kontsertidel osales ligi 400 inimest. Kokkutulnuid oli Kärkla Põhikooli tulnud tervitama ka Hiiumaa vallavanem Reili Rand. Suurkohtumise lõppakordiks oli Kärkla baptistikoguduse 134. aastapäev.

Tähelepanu köitsid paljud (video)tunnistused: Joel Pulk, kes Jeesusega kohtudes vabanes sõltuvusest ja on täna Käina kooli direktor, pastor Tarmo Lige meenutas nõukaaegset jõulukontserti oma kooliklassile, saarelt Läti läinud misjonär Evelyn Apinis rääkis, kuidas tüdimatu teenimine äratas usule suure kahtleja.

Asepresident Gunnar Kotieseni jutlus demonstreeris, kuidas vahel lihtsalt ei kuule, et Isa seisab ukse taga ja koputab, sest nii mitu lugu käib kõrvaklappides korraga. Peab valima, millega end ümbritseda, mida elu-lennul kohvrts kaasas kanda.

President Erki Tamm tõdes, et usurahva lugu läheb tõepoolest edasi. Sõna, mis alguses oli Jumala juures, on liikvele läinud. Ap 19 loome, et Efesose linna jüngrid vajasid seni kuuldud poolikule loole täiendavat ilmutust Pühast Vaimust. Samuti vajasid 19. sajandi hiidlastest vennastekoguduse inimesed äratajate kuulutust täiest lahtilaskmisest Jeesuse veres, päästekindlusest ja kogemust Püha Vaimu rõõmustusest. See kestab edasi, kuniks on Jeesusega kohtunud ja tema imede tunnistajaid. Ainult nii see kestabki. Ja võib-olla ei tule inimesed Jumalat otsima vanadesse palvelatesse, kuid tunnistajate kaudu elab Jumal eesti rahva keskel ja saadab oma sõna (tunnistajate) läbi korda imelisi asju.

Loodan, et igähele, kes loeb läbi Teekäija käesoleva numbri mitmed artiklid ja vaatab siia kaante vahele mahtunud pilte, saab MEIE LUGU tuttavamaks ja omandab uusi värve. ■

◀ Lapsed ühinesid laupäeval kogu Hiiumaa lastefestivaliga, saades osa Daniel Levi kaasahaaravast kontserdist. Foto: Enn Veevo.

▲ Hiiumaale oli tulnud hiinlasi Ameerikast, osavõtjaid Eestimaa paljudest paikadest, isegi saarlasj oli kohal, pildile jäi Mooste trio. Foto: Ermo Jürma.

▲ Sven-Joonatani ja Maironi pühapäevakoolijutt oli ümberjutustus imelisest loost, kus Jeesus toitis kahe kalaga 5000 meest, seejuures degusteerisid nad roheliste luudega hiidlaste tuulekala. Foto: Ermo Jürma.

▲ Allika kirjastuse ja Teekäija hommikusöögil, kuhu EKB Liit kutsub eelkõige pastoreid, kes ju vastutavad ka oma koguduste lugemislaua eest, oli kaunis hetk, kui kohtusid ajakirjas ilmunud Eestimaa pühakodade piltmõistatuse lahendajate fortuunalemmikud Liivi Lõiv ja Mairon Koit. Foto: Ermo Jürma.

▲ Näidend „Ümber risti retk“ taaslustas Läänemaa ärkamisaja alguse loo neljast Hansust, kes tulid üle merejää hiidlastele evangeeliumi kuulutama. Foto: Ermo Jürma.

Peale suvefestivali armastussöömaaja lõppu kutsus seminari meeskond kõiki oma toetajaid-kaasamõtlejaid, üliõpilasi, vilistlasi, õppejõude ja mentoreid Hellamaa kiigepitsile piknikule. Foto: Enn Veevo.

Kui vaba on kogudus, kui vaba on liit?

II osa

- Ettekanne EKB Liidu talvekonverentsil 17. veebruaril 2018 KUSis
- Leho Paldre, Tartu Kolgata koguduse pastor

Iga koguduseliige tahaks rohkem kaasas olla koguduse reaalses elus ja otsustusprotsessides; kogeda, et ka temal on Püha Vaim ja tema arvamus loeb.

Algus maikuu Teekäijas

Olen olnud pastor 19 aastat. Paljud eakamad koguduseliikmed on selle aja jooksul rääkinud koguduse minevikust. Tean isiklikke lugusid pastorst, kes suri ootamatult 54 aastat tagasi. Mulle on räägitud isiklikke meenutusi sõja-eelse koguduse lastetööst 75 aastat tagasi. Umbes 70 aastat on see ajalugu, mida ma kogemuslikult koguduses tajun. Sellest varasem on loetud kirjanuduse põhjal ja abstraktsem.

Sellised usulised, kultuurilised ja ajalised tegurid mõjutavad koguduse vabadust ja vastutust oma liikmete suhtes.

Pöörame nüüd aga teise vaatenurga: kui vaba on kogudus Liidu suhtes?

Kui vaba on kogudus Liidu suhtes?

Meie kogudused on liidu suhtes formaalselt palju vabamad kui kiriklik-hierarhilistes süsteemides. Kohalik kogudus on autonoomne: kõik otsused teeb kohalik kogudus üldkoosolekul või valitud esindajate kaudu. Mõned tegevused ja otsustused on kogudus delegerinud Liidule.

Põhimõte, et kohalik kogudus on autonoomne, ei ole lihtsalt juhusliku

valiku küsimus: meile meeldib niiviisi rohkem. See tuleneb meie fundamentaalsest eeldusest, et kohalik kogudus koosneb ainult uuestisündinud usklikest, kellel igaühel on Püha Vaim ja kes igaüks on Jumala Vaimust juhitud. Selle eeldusega kaasneb ootus, et Jumal annab oma tarkust samavõrra *igale* koguduseliikmele! Prohvetlik sõna, selgus või piiblitundmine ei pruugi tulla mitte ainult koguduse juhile ega Liidu juhile (üksikutele kuningatele, prohvetitele nagu Vana Testamendi ajal), vaid *igale* koguduseliikmele, sest nelipühist alates on Püha Vaim välja valatud *kõigi* usklike peale.

Kui me hakkame arvama, et koguduse juhtidel on rohkem Vaimu juhtimist kui lihtliikmel, siis me tunnistame sellega, et meie uuestisünnil põhinevate koguduste projekt on läbi kukkunud. Tõsi, juhtidel on suurem kogemus ja kutsumus, aga põhimõtteliselt on iga koguduseliige vaimusaanu ja Vaimust juhitud.

See põhimõte muutub küsitavaks kahel juhul. Esiteks, kui liikmeks võetakse uuestisündimata inimesi. Teiseks, kui kogudus ei kustuta nimekir-

jast liikmeid, kel pole enam aktiivset sidet Jumala ja/või kogudusega. Siis tekib vajadus presbüteriaanliku või autoritaarse juhtimise järele. Koguduse üldkoosolekule ei saa enam anda ülimat otsustusõigust, sest ei saa enam eeldada, et kõik liikmed on uuestisündinud või Vaimus käivad. Jääb lootus, et vähemalt koguduse juhtkond (veel) on uuestisündinud ja Vaimus käiv. Nii anname otsustusõiguse neile, kes on koguduses „usklikud”.

Kuidas see mõjutab koguduse ja liidu suhet? Kuniks me saame öelda, et meie kogudused koosnevad uuestisündinud ja Vaimus käivatest inimestest, on meil põhjust jääda autonoomsete koguduste liidu põhimõtte juurde: me eeldame, et iga kogudus saab Pühakirja ja Püha Vaimu käest otse juhtimist, küsides vajadusel nõu kogenumatelt. Kui me võtame kogudusse uuestisündimata inimesi või hoiame liikmenimekirjas vaimulikult surnud liikmeid, siis ei ole meil põhjust hoida kinni ka autonoomsete koguduste liidu põhimõttest. Sest sel juhul võiksime eeldada, et liidu juhtidel on Jumalaga parem otseühendus kui kohalikul kogudusel.

Mulle tundub, et EKB kogudustes toimub aeglane suundumus kongregatsionalistlikult laadilt presbüteriaanlikule: järjest vähem otsuseid tehakse üldkogul, otsustavad juhatus või pastoriid. 50–70 aastat tagasi arutati palju rohkemaid küsimusi üldkoosolekul. Praegu oleme delegeerinud need juhatusele või pastoreile.

Meie Liidus on viimastel aastatel tekkinud mitu uut kogudust, mis põhinevad kogukondlikul mudelil. Võibolla on selliste kogukondlike koguduste tekke üks (muidugi mitte ainus) põhjus just selles suundumuses. Iga koguduse liige tahaks rohkem kaasas olla koguduse reaalses elus ja otsustusprotsessides; kogeda, et ka temal on Püha Vaim ja tema arvamus loeb. Mingis mõttes on see „tagasi juurte juurde” protsess.

Liitu kuulumisega on kogudus pannud ennast sõltuvusse Liidu juhtidest ja ka teistest Liidu kogudustest – rohkem kui muudest sõbralikest naaberkogudustest. Tõenäoliselt on kõigil EKB Liidu kogudustel põhikirjaline staatus „kuulub EKB Liitu”. Põhikirjaline lause „... kogudus kuulub EKB Liitu” on isegi natuke eksitav: otsekui oleks olemas Liit lahus kogudustest. Täpsem oleks: „... kogudus moodustab koos teiste kogudustega EKB Liidu”.

Igal juhul on Liitu kuulumine meie põhikirjaline tegevus, koguduse poolt ühiselt läbi tunnetatud ja aastakoosole-

kul tehtud otsus. Vaevalt, et mõni kogudus on põhikirjaliselt määratlenud suhte mõnda teise organisatsiooniga: Pereraadio või TV7; suhe EKNi, EEAsse või *Converge'i*; Healing Rooms'i või välismaa sõpruskoguduste suhtes. Need suhted on teise tasandi pühendumised. Järelikult oleme palju vähem vabad Liidu suhtes kui Pereraadio, TV7, EKNi, EEA, sõpruskoguduste jt suhtes.

3. Kui vaba on liit koguduste suhtes?

Vaatame lõpuks veel vabadust Liidu tasandilt: Kui vaba on liit koguduste suhtes?

Püstitan teoreetilise küsimuse: kas on võimalik, et liit muutub täiesti vabaks, kogudustest sõltumatuks üksuseks? Põhimõtteliselt küll. Nii nagu riigis võib juhtidel ja ametnikel tekkida tunne, et nad on need ainsad targad, kes teavad, kuidas asju ajada ja õigeid otsuseid teha – nii ka liidus võib tekkida olukord, kus liidu juhtimine võõrandub koguduste reaalsest elust.

See on iga (suure) organisatsiooni väljakutse. Ülikooli ametnikud võivad ajada oma asja, ilma et see tudengeid või haridustegevust aitaks. Riik võib võõranduda kodanikest. Põhimõtteliselt võib juhtuda, et Liit hakkab ajama oma asja ja visioone, mis ei pruugi enam olla kooskõlas (kõigi) koguduste vajadustega – ja kohalikud kogudused kehitavad õlgu.

Liitu kuulumisega on kogudus pannud ennast sõltuvusse Liidu juhtidest ja ka teistest Liidu kogudustest – rohkem kui muudest sõbralikest naaberkogudustest.

Külastasin kord üht kogudust teises riigis. Neile kuulus suures linnas terve kvartal, sh kogudusesaal, kortermaja, rentisid välja spordihalli – see võimaldas kogudust vabalt majandada. Oli tekkinud olukord, kus koguduse juhtkond ei sõltunud majanduslikult oma otsustes koguduse annetustest. Mõtlesin sealt edasi: kui raha on piisavalt (kinnisvarast, riigi toetusest, äritegevusest vms), siis võib juhtkond teha mida iganes, ka vaimulikult ebaõigeid valikuid, kuulutada valeõpetust, tegeleda ilmalike asjadega. Kogudus võib ammu enam mitte ajada Kristuse asja, aga kuna raha tuleb sisse koguduseliikmetest sõltumata, siis saavad koguduse juhid seda mittekristlikku asja ajada takistamatult ja kaua.

Esialgu meie liidul raha õnneks palju ei ole, aga mõnes valdkonnas natuke juba on. Üldiselt tundub, et mida suurem on Liidu majanduslik sõltumatus

▲ Kohalik kogudus on oma üldkoosolekul tõstnud käed valides delegaate, kelle mandaat siis koguduste liidu aastakoosolekul usurahva suurema pere otsused kinnitab. Foto: Ermo Jürma.

▲ Palade palvela taastamisel 1976 (küllap ka juba ehitamisel 1921) osales usurahva suurem pere. Ka tänavu juunis tuldi siia Eesti eri paigust kokku, et kuulutada ühiselt Jumala suuri asju. Foto: Enn Veevo.

liikmeannetustest, seda suurem on Liidu vabadus kogudustest. Ja vastupidi: mida suurema osakaalu Liidu eelarvest moodustavad koguduste liikmeannetused, seda rohkem on liit koguduste (ja mitte muude rahastajate) nägu. Pikas perspektiivis seda parem Liidule. See-pärast on hea, kui kogudused peavad oma prioriteediks Liidu toetamist majanduslikult.

Uus Testament annab meile eeskju kogudustevahelisest läbikäimisest – liidulisest tegevusest. Ühelt poolt ilmneb see mitteametlikes tegevustes: läkitati välja misjonäre; anti vastastikku juhi-seid, vahetati kogemusi, õpiti üksteise eeskujust; palvetati üksteise eest.

Teiselt poolt näeme juba algkoguduse ajal ka ametlikumat läbikäimist. Olu-lisi otsuseid tehti koos, nt Jeruusalema nõupidamisel. Mõnda kogudust toetati ühiselt materiaalselt. Arvestati vastastikku soovituskirjadega, hoiatati eksiõpetajate eest. Ka EKB Liidus on kirjutamata tava, et kui ühes koguduses on isik pandud välja või teenimiskeelu alla, siis teises teda ei kasutata.

Autonoomsete koguduste liit saab mõjutada kogudusi eelkõige vaimuliku autoriteedi abil. Selle autoriteedi annavad või seda tunnustavad kogudused ühiselt. Hierarhilist struktuuri on meil vähe. On mõned ametlikud otsused aastakonverentsi, vanematekogu, ordineerimiskomisjoni ja juhatuse poolt. Näiteks kui vanematekogu või ordinee-

rimiskomisjon pastorit ei kinnita, siis on väga raske olla pastor, ehkki kohalik kogudus võib Liidu otsust eirata.

Sageli ilmneb vastastikune sõltuvus ja vastutus väikestes lihtsates asjades. Kui mõni väike (maa)kogudus hääbub, on naaberkoguduse vastutus võtta enda vaimuliku hoole alla vähesed järe-lejäänud liikmed. Kui igavikku lahkub endine pastor, läheb Liidu president teda teise Eesti otsa matma. Kui naaberkoguduses puudub töötaja, siis mõne aja jooksul naaberkogudused toetavad.

Vabadus on alati piiratud

Eugene Peterson kirjutab raamatus „Püsiv kuulekus”: „Kristlane on inime-ne, kes adub, et meie tõeline probleem pole mitte vabaduse saavutamine, vaid teenimise õppimine parema isanda all.”

Liitu kuulumine on koguduse jaoks lepinguline suhe. Kogudusse kuulumi-ne on uskliku jaoks lepinguline suhe. Lepinguline suhe kellegagi annab tegelikult suurema usalduse ja see annab suurema vabaduse.

Samamoodi on abielus: ametlik abi-elu on parem vabaabielust, sest see lä-bikaalutletud pühendumisotsus annab suurema usalduse ja seetõttu ka suure-ma vabaduse. Paljudel juhtudel öeldak-se: „Ma armastan sind, aga ärme riku seda armastust abiellumisega ära.” Tegelikult mõtleb ta: „Ma ei armasta sind piisavalt palju, et kärpida sinu pärast

oma vabadust.” Siduvasse lepingusse astumine aga mitte ei lammata armastust, vaid hoopis suurendab seda, an-nab sellele usalduse ja pühendumise kindluse. (Tim Kelleri mõttekäik raamatus „Abielu tähendus”)

Lõpuks on ka küsimus vabadusest koguduses ja vabadusest liidus armastuse küsimus. Kas me armastame Kristust nii palju, et piirata oma in-dividuaalset isekat vabadust? Usklik inimene on kogudusse kuulumisega pannud ennast sõltuvusse teistest usk-likest. Liitu kuulumisega on kogudus otsustanud panna ennast sõltuvusse teistest kogudustest. See ühelt poolt piirab meie vabadust. Aga teiselt poolt tekitab usalduse, mis annab tohutult juurde koostööks, planeerimiseks, ras-kustest läbiminekuks.

On hea, kui Liidu toimimine sõltub kogudustest. Ja on hea, kui kohaliku koguduse toimimine sõltub igast uues-tisündinud koguduseliikmest. Ja kui iga koguduseliige sõltub Jumalast, siis ongi meil täiuslik vabadus. Armastuses. ■

Lõpuks on ka küsimus vabadusest koguduses ja vabadusest liidus armastuse küsimus.

◀ Juko-Mart Kõlari ja Erkki-Sven Tüüri kunsti-arutelu haaras kaasa tänase Eesti ja laia maailma kultuurilist tausta. Foto: Enn Veevo.

Kärdlas mõeldi kaasa tervele kunstile, keskkonnale ja haridusele

■ Eenok Palm, Haapsalu baptistikoguduse pastor

Meie vendluse tänavuse suvefestivali raames toimus laupäeval, 9. juunil kaasa-mõtlemisfestival „Terve elu”. See oli jagatud kolme ossa ja viidi läbi intervjuu vormis. Osade ülesehitus oli sarnane: poole tunni jooksul intervjuueerija küsimustele vastamine ning siis vastused rahva seast tulnud küsimustele.

Esimese osa pealkirjaks oli „Terve kunst”. Meego Rimmel esitas küsimusi helilooja Erkki-Sven Tüürile ja kultuuriministeeriumi muusikanõunikule Juko-Mart Kõlarile. Kuigi küsimused olid valdavalt kunsti ja eriti muusika kohta, oli arutluse all palju laiem probleemi-dering. Mis on kunst? Kuidas sünnib inspiratsioon? Kas inspiratsioon on sisemine seisund, Looja näolisus, töö tulemus? Fantaasia ja tõe suhe kunstis? Kas kunstnik vastutab selle eest, mida tema teos põhjustab? Neile ja paljudele teistele küsimustele sai kuulda häid ja ammendavaid vastuseid.

Teise osa juhtmõtteks oli „Terve keskkond”. Helle Liht küsis Eesti Maa-ülikooli õppejõudu ja Tartu Kolgata koguduse liiget Raul Rosenvaldi. Kuigi intervjuueeritava eriala on metsandus, olid küsimused taas palju laiemad. Kuidas on mets osa Sinu loost? Kas Eestile ei piisa 25% metsa pindalast praeguse 50% asemel? Kas Eesti vajab tselluloositehast? Kas kristlased on kaassüüdlased keskkonna allakäigus? Kuidas tuua rohkem keskkonnahoidlikku mõtlemist kogudusse? Neile ja mitmetele muudele küsimustele kõlasid vastused.

▲ Kui Helle Liht küsis viimaks, et kas võiks vestlust kokku võtta üleskutsega: „Minge metsa!”, siis vastas Raul Rosenvald: „Minge metsa palvetama!” Foto: Ermo Jürma.

Kolmanda osa peateemaks oli „Terve haridus”. Einike Pilli küsitlervateks olid Kärdla Põhikooli direktor Valeri Gramakovski ja Tartu Ülikooli rektori kt Tõnu Lehtsaar. Eesti kooli olukorra juurest jõuti õppimise ja õpetamise ning õpetajaks olemise küsimusteni. Mida tähendab terve haridus Sinu jaoks? Kui palju peaks haridus õpetama kahtlema? Kuidas edendada õpilase vastutust? Milline on ideaalne õpetaja? Milline on õpetaja roll tulevikus? Kas kristlasest õpetaja peaks õpetama tingimata kristlikus koolis? Need ja mitmed muud küsimused said vastatud.

Esimese osa lõpus istus Erkki-Sven Tüür klaveri taha ning laulis kolm

laulu, ennast klaveril saates: „Issand, Sind me hinged ootvad”, „Veel üks üürige aeg, siis ma lähen” ja tema enda loodud, ema lahkumisega seotud laul. Mulle isiklikult oli see suvefestivali kõrghetkeks.

Niisiis suur hulk küsimusi kutsusid kaasa mõtlema ja kõlanud vastused edasi mõtlema. Kolm tundi tihedat mõttetegevust, mis ei lõppenud siis, kui määratud aeg otsa sai. Küsige kohal käinutelt ja uurige, kas keegi need vestlused ka salvestas. Lõpetan järelmõttega Kaarel Väljamäe reedeõhtusest jutlusest: oluline on küsida õigeid küsimusi. Vastused on mitte ainult inimeste, vaid Jumala käes. Head kaasa- ja edasimõtlemist! ■

◀ Hiiumaa palvelate õppekäigu avateenistus toimus ruumikas Mäeltse palvelas.

Nööbi külge õmmeldi kuub ehk palverännak palvelatesse

■ Enn Veevo, Palade priikoguduse pastor, tekst ja fotod

Hiiumaa on Eesti usulisel maastikul üsna unikaalne saar, mida omal ajal on vaimulikud ärkamised tugevalt puudutanud. See on jätnud oma jälje ka kogukonda, kus 1930ndate lõpul võis kokku lugeda rohkem kui 30 erinevat jumalakoda. Tänapäeval on Hiiumaal säilinud 14 EKB Liidu kogudustele kuuluvat palvelat. Need kätkevad endas nii ajaloolist pärandit, erilist ja sageli isegi unikaalset arhitektuuri kui ka meie esivanemate lugusid.

Käesoleva aasta suvefestival saigi alguse ideest korraldada Tartu Kõrgema Usuteadusliku Seminari tudengitele palve- ja õpperännak Hiiumaa palvelatesse. „Nööbi külge kuue õmblemise” protsessis kujunes rännakust pooleteisepäevane eelfestival, millel osales lisaks Seminari tudengitele ja õppejõududele hulgasti festivalikülalisi nii Hiiumaalt kui kaugemalt.

Neljapäeval, 7. juunil kell 12 kogunes üle 60 ränduri Käina lähedale Mäeltse palvelasse. Pastor Siim Kask tutvustas lühidalt koguduse ja palvela ajalugu, laulsime ja palvetasime koos ning maitsesime võrratut maaleiba. Palvelasse oli üles seatud vahva näitus vanadest esemetest, dokumentidest ja laulukutest.

Mäeltsest edasi liikusime pikas autokolonnis Lugusele, kus koguduse karjane Marko Martin tutvustas üsna erilist, savist ehitatud maja, selle saamise lugu ja Luguse kogudust.

Pikem peatus oli Jausa palvelas. „Päid lugedes” selgus, et kohal viibis ligi 90 inimest. Jausas rääkis allakirjutanu veidi priilastest ja priikogudustest üldisemalt, Kaie Kant tutvustas priilaste lauluvara, koos temaga saime laulda mitu vana laulu. Järgnes piknik kogudusele kuuluva Mardina talu õuel.

Edasi toimus peatus endises Ligema palvelas, mille kunagi Peeter Lige ehitas oma elumaja otsa. Päeva lõpus oli võimalik veel külastada Hiiumaa suurimat, Nurste palvelamaja, mida tutvustas pastor Taavi Ugam. Plaaniväliselt käidi ka Külama priikoguduse palvelas ja päeva lõpetas õhtune jumalateenistus Nurstes, kus jutlustas pastor Joosep Tammo.

Reedel algas palverännaku teine pool Hilleste palvelas. Pastor Enno Tuulik meenutas vanu juhtumisi ja näitas 1944. aastal punasõdurite poolt osaliselt suitsupaberiks kasutatud Piiblit. Edasi kulges meie tee Hagaste palvelasse, kus täna enam re-

gulaarseid teenistusi pole, kuid mis on koguduse kunagiste juhtide järeltulijate poolt eeskujulikult korras hoitud. Paladel meenutati tulekahjus hävinud palvela taastamist 1975. aastal, hoolimata tollaste võimude vastuseisust. Naabruses asuval Palade kalmistul aetasime lilled esimeste kättemurdjate Peeter Kaupsi ja Peet Saueri haudadele.

Palverännak lõppes Kärkla baptistikoguduse palvelas. Pastor Tarmo Kähr meenutas palvela ehitamise ja taastamise lugu. Ligema koguduse kunagise pastori Bernhard Saue poeg Toivo andis aga kogudusele üle isa arhiivi.

Usun, et kõik rännakus osalejad said kahe tore päeva jooksul ülevaate Hiiumaa usuelust ja koguduste tööst. Paljud hiidlasedki viibisid mõnes kohas esmakordselt. See reis andis toreda sissejuhatuse juba reede õhtul alanud suvefestivali põhiprogrammidele. ■

▲ Näitusel sai vaadata koguduse suuri liikme- ja protokolliraamatuid, Baptisti Usühingute Liidu aastaaruandeid ning paljuloetud ringkirju ja vaimulikke traktaate.

Kuid ilmnes ka midagi huvitavat: eestvedajate puudus ei ole seotud koguduse suurusega.

KOGUDUSE ESIKUS

- Hele-Maria Taimla, ajakirjanik; EKB Liidu meediakonsultant
- Foto: Erki Tamm

Milline on teie esik? Veidi ebatüüpiline küsimus, ma tean. Sest pererahvas ei veeda esikus eriti aega. Nad ei pane tähelegi, milline see on. Kuid püüa mõelda end külalise kingadesse. Kas tal on ruumi oma jalanõusid ja mantlit ära panna? Kas keegi tervitab teda, julgustab edasi astuma?

Igal kogudusel on samuti esik. Ajal, mil inimesed künnavad põllu asemel tekstiridu meilides ja veedavad vaba aja nutitelefonides, on mistahes organisatsiooni esikuks koduleht. Just kodulehe või Facebooki põhjal kujuneb esmamulje. See on koht, kus külaline kaalub, kas tuleb tuppa või poetab viisaka pisivale, et ilmselt eksis uksega, ja lahkub.

Kodulehtede mõju on alahinnatud. Toon lihtsa, aga küllalt ulmelise näite. Mosaiik koguduses käib noor ukrainlanna, sõjapõgenik, kes sai ülemöödunud aastal elamisloa Eestisse. Täna räägib ta laitmatut eesti keelt (isegi käändlõpud on paigas ja metafoorid on sõnavaras). Küsisin temalt, kust nii hea keeleoskus pärineb? Ta vastas, et vaatas eesti keele õppimiseks 3D koguduse videojutlusi. Rääkis sellest 3D inimestele ja nad jutustasid vastu rea lugusid sellest,

kuidas aeg-ajalt tuleb nende sekka inimesi, kes on juba enne esimest koguduse külastust läbi vaadanud koguduse terve videoarhiivi, see tähendab suisa seitsme aasta jagu materjali! Kui nad lõpuks näole annavad, tunnevad nad kõik kõnelejad nägu- ja nimepidi ära.

Internetilembus ei puuduta üksnes noori. Ka tööeline elanikkond ja pereinimesed teevad kogudusega tutvust justnimelt interneti vahendusel. Bill Hoyt, kes käis hiljuti EKB Liidu tööharru-juhte koolitamas, rääkis USA uuringust, kus selgus, et enne kui 18–40aastane tuleb koguduse keskele, külastab ta koguduse kodulehte 7–8 korda! EKB Liidu aastakonverentsil läbi viidud küsimustiku kohaselt tahavad kogudused jõuda ennekõike perede, laste ja noorteni, seega tuleb sügavalt läbi mõelda, milline on kuvand kogudusest internetis.

Evangeelse kommunikatsiooni küsimustikus tunnistasid kõik vastajad, et nende koguduses on muudetud elusid. Üsna kõrgelt hinnati ka koguduse osavõttlikkust üksteise elude suhtes. Meil on armastavad keskkonnad – see, mida kõik inimesed igatsevad! –, kuid kirikust väljapoole me eriti ei jõua. Oleme kimpus

sellega, et kõnetada inimesi, kes ei tunne veel Jeesust. Tahaksime näha koguduse liikmete peresid koguduse keskel, ent me ei varusta oma inimesi evangeelseteks vestlusteks.

Ootuspäraselt toodi peamiseks takistuseks teavitustöös eestvedajate puudust. Kuid ilmnes ka midagi huvitavat: eestvedajate puudus ei ole seotud koguduse suurusega. Selle üle kurtsid võrdsele nii kõige pisemad kui kõige suuremad kogudused. Küll aga tuli välja selge lineaarne seos eestvedajate vähesuse ja huvipuuduse vahel. Paistab, et me pole harjunud nägema internetti võimalusteallikana. Siin on koht, kus koguduse noored saavad õpetada ja aidata vanemaid. Veebileht, mis on 24/7 ligipääsetav, annab perspektiivi jõuda evangeeliumiga inimesteni, keda me ise muidu ei kohtaks. Siin on vahendeid ja tööriistu, mida saab jumalariigi kasuks rakendada.

Mina olen teie kõigi esikutes käinud. See tähendab, ma vaatasin olukorra üle: liidu 85 kogudusest on koduleht 39 kogudusel. Mõnelgi juhul meenutab see esiku asemel pigem sahvrit, kus on hea ja parem eelmisest suvest riulitesse ära pandud pererahva jaoks. Ja samas leidub mõni, kes suudab paari lihtsa lausega väljendada suurt armastust ja lootust. Üldse pole palju vaja, et inimene tunneks end oodatuna. „Meie südamele on palvetada koduküla inimeste eest, et nad tuleksid elavale usule” või „Meie kogudus räägib lootusest, mis on Jumalas” on ilusad näited soojadest tervitustest.

Innustan teid mõtlema selles võtmes, et misjonikäsu täitmiseks tuleb olla seal, kus on inimesed – ja 21. sajandi Lääne ühiskonnas istuvad nad paratamatult internetis. Võtkem siis eesküju Jeesusest, kes tuli maailma – meeldis see talle või mitte – ja tegi need inimesed tuttavaks Isaga. Selles protsessis saab edukalt kasutada ühe vahendina ka internetikanaleid. Keegi ei pea seda üksi pusima, vaja on ainult tahet ja pealehakkamist, väljaõpetulekul sügisel. Seniks vaadake oma kogudustes ka ringi selle pilguga, kes võiks olla potentsiaalsed töötajad. ■

VAIMU JA USU OSADUSES

■ Eesti Kirikute Nõukogu läkitus teema-aasta „Eesti usk” alguse puhul

Armsad kaaskristlased ja kaasmaalased, vennad ja õed! Meie rahvas on soovinud ja suutnud olla vaimult suur. Olulise panuse sellesse on andnud Vaim, mille tulekust inimeste juurde tunnistab risti-usk ja kõneleb Nelipüha – ärkamise, elujõu ja osaduse väljendus. Jumala elustava Vaimu lätted voolavad läbi ajaloo, luues uut ja ilusat, andes julgust ja tuleviku lootust.

Sarnaselt nelipühapäevale, kui selle Vaimu kõne oli mõistetav sõltumata keelest, rahvusest või sotsiaalsest taustast, kui usklike kogu oli „üks süda ja üks hing” (Ap 4:32) ning sündis Kristuse kirik, on vaimuühitsuses peitunud ka Eesti rahva jõud ning sündinud „Manifest kõigile Eestimaa rahvastele”. Selles meie riigi sünnitunnistuses on järeltulevatele põlvedele pärandatud palve, et Jumal valvaks meie üle. Mida muud see tähendab kui arvestamist temaga, usku temasse?

Soovides anda väärilist panust Eesti Vabariigi juubeli ning Euroopa kultuuripärandi aasta tähistamisse, otsida uut osadust ja vaimujõudu, kuulutab EKN

välja teema-aasta „Eesti usk”. Nimetatud teema puudutab meie kõige olulisemaid küsimusi: Kellesse või millesse me usume? Kuidas see usk ilmneb ja elu kujundab? Kas püsib usk õiglusesse ja headusesse? Kas jätkub usku Eestisse? Kus on selle usu allikad?

Teema-aasta algab 2018. aasta nelipühaga ja kestab 2019. aasta advendini. Kutsume kirikuid, kogudusi, usuorganisatsioone, asutusi, ühinguid ja üksikisikuid teema-aastaga liituma. Palume pühendada sellele erinevaid ettevõtmisi, osaleda korraldatavatel üritustel, arutleda usuküsimuste üle, tunnistada oma usku, suhtuda austavalt ja toetavalt teiste usulistesse arusaamadest, otsida erinevate usutunnistuste ühisosa ning palvetada meie maa ja rahva hea käekäigu ning Euroopa ja Eesti kristliku kultuuripärandi püsimise eest!

Teema-aastasse mahuvad paavst Franciscuse külaskäik Eestisse, oikumeenilised kirikupäevad Narvas, kultuuripärandi aasta konverents „Eesti usk”, EKNi 30. aastapäeva tähistamine, ususunastiku

koostamine, Eesti usuajalugu käsitlevate teoste ilmumine ja palju muud. Need, kes soovivad sellesse nimekirja lisada oma panuse, võivad kasutada teema-aasta logo ning jagada informatsiooni EKNi vahendusel. Andkem armastuses üksteisele seda, mida meil anda on.

Olgem tänuvõlulised suhete eest Eesti erinevate kirikute, uskkondade ja usklike vahel. Need aitavad rajada teed lepitusele ja osadusele perekonnas, ühiskonnas, isegi poliitikas. Usk on inimesuhte ja elu alus ja nurgakivi. Luuletus „Vanemate Piibel” ütleb Marie Under: „Usku nii kanget, usku kui kivist, päritud esihõimude rivist, voogab: ma sirgun kui puhastusveest!” Sirgugem meiega selles iidse, samas uudes ja meid seestmiselt puhastavas usus. Seisab ju Piiblist: „Kui te ei usu, siis te ei püsi!” (Jes 7:9).

Õnnistusrikast teema-aastat „Eesti usk” soovides, EKN ■

▲ Seitse eestlast Novi Sadis (paremalt): Helle Liht (EBF), Tauri Tõlpt (EAÕK), Anne Burghardt (EELK), metropoliit Stefanus (EAÕK), Triin Salmu (EELK), Hanna Maria Salong (EELK), Ruudi Leinus (EKN).

Euroopa Baptistiföderatsioon liitus Euroopa Kirikute Nõukoguga

■ Ruudi Leinus, EKNi täitevsekretär

Euroopa Kirikute Nõukogu (asutatud 1959) ühendab 115 erinevat kirikut. Juuni algul Serbias toimunud aastakoosolekul liitus ühistööga ka Euroopa Baptistiföderatsioon.

Kohtumise, kus oli 506 osavõtjat, motoks oli „Te peate olema minu tunnistajad” (Ap 1:8).

Suure tähelepanuga jälgiti ülevaadet kristlaste olukorrast Süürias ja Iraagis. Toimusid piiblitunnid, töösektioonides piirkonniti ja konfessioonidena jne. Juhatusse (16 liiget) valiti teiste hulgas Anne Burghardt Eestist.

Võeti vastu pöördumine Euroopa kirikutele ja rahvastele: „Kutsume oma liikmeskirikuid ja kõiki inimesi üles kujundama koos meiega Euroopat, kus ehitame sildu kõikide hüvanguks meie maailmajaos ja maailmas.”

Toimusid suur vabaõhujumalateenistus Novi Sadi kesklinnas ja sildade ehitamise ning taastamise meenu-tuseks rahu- ja üksmeele palverännak Doonau kaldal. ■

Neli aastat Kutse Kooli on tugevdanud Liidu kogudusi

Riina Ani, KUSi tudeng, tekst ja fotod

▲ Imeliselt püha hetk oli varahommikune leivamurdmine ja ülistus Läänemere kaldal.

Kutse Kool on KUSi poolt nelja aasta vältel korraldatud Piibli õppimise ja meeskonnatöö arendamise koolitusprogramm, mille läbimisel saadi rohkesti teadmisi ja õpiti tundma oma koguduse meeskonna liikmeid. Uurisin Seminari rektorilt Einike Pillilt täpsemalt:

Miks korraldas Seminar Kutse Kooli?

Nägime, et huvi süvendatud piibliõppe järele oli suur. Ja samas oli meil mitmeid ideid, kuidas seda võiks teha. Lisaks oli suurepärase meeskond, kes kaasa mõtles.

Mitu aastat Kutse Kool tegutses?

Neli õppeaastat: Lõuna-Eesti 2014/15, Virumaa 2015/16, Keila 2016/17, Läänemaa 2017/18. Ühel aastal oli paralleelselt lausa kaks gruppi.

Mis oli kõige meeldejäävam?

Sündmustest – alati oli eriline viimase sessiooni päikesetõusupalvus koos leivamurdmisega. Eriliselt rõõmsaks tegi mind üks meeskond, kes tuli kooli üsna erimeelsetena, aga juba mõne korraga sulasid nad kokku ja viisid oma pisikeses koguduses läbi suurepärase projekti. Üldse teevad mind kõige õnnelikumaks need muutused, mis Kutse Kooli kaudu on sündinud kohalikes kogudustes ja kogukondades.

Osavõtjad jagasid oma kogemusi

Kaur Paldre: Koolil oli minu silmis kolm mõõdet. Esiteks, isiklikud teadmised (eelkõige korralikult tehtud kodutööde kaudu). Teiseks, meeskonnatöö paranemine ja liikmete omavaheline tundmaõppimine. Kolmandaks, võimalus saada kogudusega paremini nähtavaks kogukonna keskel läbi viidud projekti kaudu. Meil oli selleks üksikvanematele suunatud koolituste seeria „Tugevamaks kasvamine üksikvanemana”.

Kirilin Mets: Koolis käimine eelkõige julgustas mind, andis võimaluse luua uusi kontakte naaberkogudustes, kuulata teistelt ja jagada oma kogemusi.

Allan Helde: Kool oli võimalus näha koguduse inimesi väljaspool pühapäevast jumalateenistust. Õppetöö pakkus huvitavat lugemist, mitmel teemal meeldetuletust ja uut inspiratsiooni.

Sille Varblane: Kui ma hakkasin nüüd taas oma konspekte sirvima, sain kinnitust, et meil oli väga huvitavaid ja praktilisi loenguid. Need kõnetasid ja panid mõtlema koolipingis ning neil on mõju veel kaua.

Lisaks õppijatele olid Kutse Koolis ka mentorid ja projektijuht.

Einike Pilli: Mulle meeldis süveneda mentorina koguduste meeskondade dünaamikasse ja saada aru, kuidas keegi toimib. Oli julgustav näha neid kasvamas ja arenemas, eelkõige kogukonnaprojekti kokku pannes.

Helina Voogne kirjeldas oma projektijuhina kogetut äsja lõpetanud Läänemaal koolitusel. Osalejate tagasiside kinnitas, kui vajalikud on sellised koolitused, kus me saame juurde tööriistu Piibli uurimiseks, õpime tundma Kuningat ja tema kuningriiki ning ka iseennast ja oma koguduse inimesi. Kutse Kooli teevad eriliseks ka kõik inspireerivad lektorid.

Mida andis neli aastat Kutse Kooli meie kogudustele?

Einike Pilli: Tagasiside kinnitas, et peamine tulemus oli inimeste julgustamine. Paljud süvenesid rohkem Piiblis ja võtsid ette kogukonnaprojekti. Eriliselt hea meel on olnud nendest projektidest, millest on välja arenenud püsivad tööharud. Ma arvan, et me oleme peale neid aastaid rohkem liit, kui me olime enne, sest osalenute (neid oli 214!) osadus Jumala ja inimestega on kasvanud. ■

▲ Läänemaa Kutse Kooli lõpetajad päikeselises Ridala palvemajas.

Kui Peep Saar jagas oma kogemustest Jumalaga, võttis see nii mõnelgi rahva hulgast silma märjaks, puudutades nii sügavale hinge põhja. Foto: Grete Mägi.

Minu kogemus vabatahtlikuna Piiblipäevadel

■ Christiana Lainde, 3D kogudus

Piiblipäevad 40 olid mulle aasta suursündmuseks. Üks kindel näide sellest, mis on tulemuseks, kui iga vabatahtlik ja kõik tiimid ning juhid töötavad koos suurema eesmärgi nimel. See oli festival, kus iga väike detail tundus olevat läbi räägitud juba kuid varem, sest koostöö meeskonniti sujus lodusalt ja kõikidele küsimustele leiti alati vastus.

Vabatahtlik ei pruugi alati mõista, mida temalt oodatakse, kuid nii hästi korraldatud vabatahtlike meeskonnas tegutsemine pani südame rõõmustama.

Piiblipäevad on noortele üle Eesti olnud alati koht, kuhu tulla, kohtuda uute inimestega ja vanade sõpradega. See on üritus, mis liidab kokku väga erinevaid inimesi, kuid ka koht, mis paneb igat üht mõistma, et kõik on väärtuslikud. Ja mis vast kõige tähtsam. Tule, nagu oled! Iga inimene on oodatud ja tean, et sellel üritusel võib igaüks leida omad inimesed. Samuti on selline sündmus tähtis, sest just Piiblipäevadel võib inimene mõista, mis on Jumala piiritu armastus, ja mõista oma väärtust väljaspool teisi inimesi.

Tean, et ka PP40 teine pool – sügisfestival 21.–23. september – toob endaga kaasa kolm imelist ja sisukat päeva, mis sisaldavad endas kõike seda, millest ennist rääkis, ning tean, et see on koht, kuhu tulla. Tean, et sellisel üritusel juba emotsioonideta ei lahku, ning arvan, et jõudes PP-festivalile, jõuaksid sa justkui koju. ■

PP korraldamine õpetas usaldama Jumalat

■ Helle Liht, EBFi asepeasekretär

Piiblipäevad said kohe alguses noorte hulgas populaarseks. Olin esimese PP toimumise ajal ainult 11aastane, aga mäletan seda suurematega kaasaminemise vaimustust. Ja seda pidulikku hulka noori, kes olid Nõmme palvelasse kogunenud. Mida seal tehti, seda ei suuda ma enam meenutada, aga see tunne, et olen osa millestki suurest ja pühast, on siiani alles.

Kui esimene PP läbi sai, hakkasin järgmist aastat ootama, sest korraldaja-noored lubasid, et PP tuleb jälle. Aasta tundus hirmus pikk. Ja mida kevadele lähemale, seda suuremaks kasvas ootusärevus. PP oli aasta tähtsündmus! Aga kindlasti ei osanud ma tollal mõelda, et räägime PP-st ka 40 aasta pärast.

PP oli paljudele meie noortele juhtidele viljakas kasvulava, kus võis ennast proovile panna ja katsetada – ning rakendada neile Jumala poolt antud ande. Siinkohal teen sügava kummarduse meie liidu tollastele juhtidele, kes, vaatamata nõukogude võimu kiuslikule kontrollile, usaldasid Jumalat ja usaldasid noori. Sellest on palju õppida – Jumala usaldamine loob keskkonna vaimulikuks arenguks ja noorte usaldamine kasvatab sidet eri põlvkondade vahel, võimaldades koguduste kasvu ja jätkusuutlikkuse.

Kasvasin minagi PP-l osalejast aastate pärast selle korraldajaks. PP korraldamist 90ndatel Pärnus, Rakveres ja Kohilas koos kohalike meeskondadega mäletan ja hindan siiani.

Pärnu PP oli tehniliselt üks innovaativsemad. Meie meeskonna liige Taavi Tamberg toimetas kohale terve hulga arvuteid ja toimus PP rahva esimene elektrooniline registreerimine. Kui mu mälu ei peta, siis oli see ka tolle aja suurim PP, kus osales üle 800 noore. Rakvere PP toimus kõige peenemas kohas, Rakvere Teatris, ja Kohila PP-d oli imetore teha koos oma koguduse rahvaga.

Aga lisaks väga õpetlikule juhtimiskogemusele PP-de korraldamisel oli minu jaoks veelgi väärtuslikum ja kujundavam kogeda Jumala juhtimist. Mitmed organiseerimise küsimused lahenesid palves Jumala juhtimist otsides. Nii kasvas minu usaldus Jumala vastu ja valmisolek allutada oma elu tema juhtimisele. Igati väärt kogemus, mis on kujundanud minu elu rohkem, kui tollal oleksin osanud arvata! ■

◀ Õhtune ülistuskontsert kõlaski täpselt nagu hommikul kõnelenud Sven-Joonatan Siibaku sõnad: „Õhtul me natukene teeme peaproovi selleks taevaseks ülistuseks, natukene, me ei oska seda järele teha. Aga me anname oma parima.” Foto: Grete Mägi.

▲ Antsla linnalaagri lastepere on koguduse tegemistega hästi tuttav.
Foto: Remi Valtna.

Antsla koguduseperel tuleb teine suvi

■ Peeter Lemats, Antsla koguduse pastor

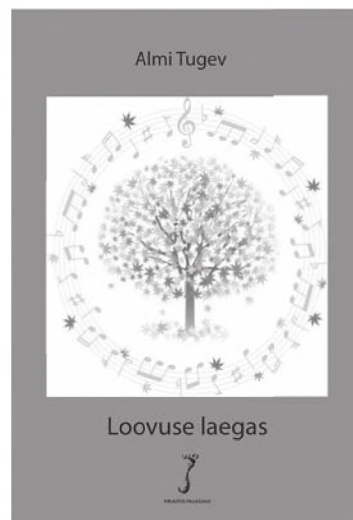
Antsla kogudus on võinud kuulutada evangeeliumi igal nädalal. Koos meiega on Jumalat kiitnud kohaliku muusikakooli õpilased, lauluansambel Sügis-meloodia lauljad oma juhtide Sirli ja Kerli Hellamaaga, Läti Cesise kellade ansambel jt. Jätkame iga-aastaste populaarsete suviste linnalaagritega, mis tänava toimuvad nii juunis kui juulis. Laagris on sportimist, ujumist, võimalus osaleda atraksioonides, rühmatunnid, meisterdus- ja muusikakojad, piiblitunnid ja Jumala ülistus. Mullu registreerus sinna 143 last ja noort.

Vajadus sotsiaaltöö järele ei näita Kagu-Eestis veel kahanemise märke. Igal neljapäeval külastavad meid puudustkannatavad ja sõltuvusprobleemidega inimesed, kellele pakume sooja suppi, riide- ja toiduabi, jagame lootuse sõnumit ning palvetame olukordade pärast.

Kõige selle teostamiseks pidime oma „telginööre laiemale tõmbama” ja Jumal on meie ehitustöid ka imeliselt õnnistanud. 2017. aastal oli kogudusel võimalik teostada pühakoja juures välisfassaadi ja vundamendi soojustus, katta majaesine plats unikiviga, rajada sademeveesüsteem, paigaldada saali põrandaküte, ehitada välja pelletikatlaga soojasüsteem.

Ehituse lõppfaasini on veel mitu etappi: ventilatsioon, elektrisüsteemi täiustamine, san tehnilised ja viimistlustööd, heli ja võimendussüsteem, tule- tõrje häiresüsteem. Alates kevadest on igal tööpäeval ehitustöölised ametis.

Et see kõik võiks jätkuda, siis on iga annetus suure väärtusega:
Antsla EKB Kogudus, EE561010402015478008, selgitusse:
„annetused kiriku ehitus”. Saab helistada ka annetusliinile: 9007060
– annetad 5 eurot; 9007070 – annetad 25 eurot.

Almi Tugeva luuleraamat „Loovuse laegas”

Kirjastuselt Paljasjalg ilmus projekti „Eesti 100 luuleraamatut” raames Saaremaa poetessi Almi Tugeva raamat „Loovuse laegas”.

Tema sulest on varem ilmunud viis luulekogumikku: „Valgus pimeduse üle”, „Hingease ja eluniidid”, „Hingekeel”, „Elu läbi imede” ja „Eluvilju jagades”. Almi Tugeva luule on andnud inspiratsiooni ja ideid mitmetele heliloojatele – Piret Pormeister-Ripsile, Priit Pajusaarele, Heiki Rosinale, Slavik Vanemale, Marten Meibaumile.

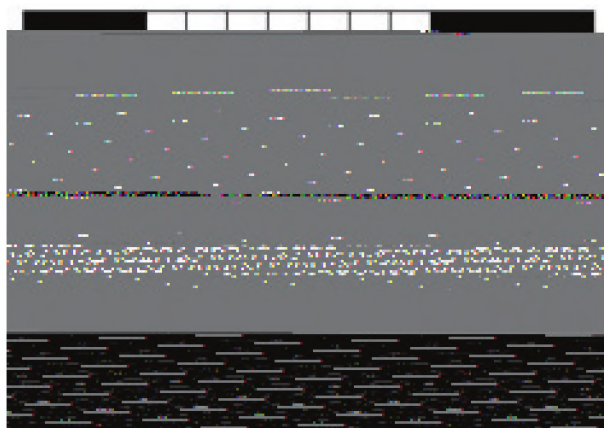
Luuleraamatute sarjaga tähistab Kirjastus Paljasjalg Eesti Vabariigi 100. sünnipäeva. Raamat on müügil Apollo ja kirjastuse veebipoes.

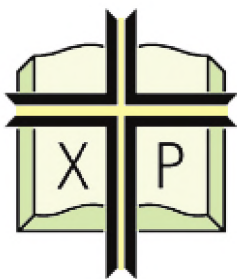
Mille üle soovitab Piibel mõtiskleda?

Ruudustikus on vasakult paremale lugedes üks mõte Piiblist. Iga täht ruudustiku all on õiges tulbas, ent mitte õiges järjekorras. Kui paigutad tähed tagasi ruudustikku, saad piiblisalmi, mis vastab pealkirjas olevale küsimusele. Sõnavahesid tähistavad mustad ruudud.

Kõik salmis olevad kirjavahemärgid on ruudustikus ette antud. Piiblisalm on võetud 1997. aasta piiblitõlke järgi.

Eelmise Tähesaju „Kes on, kes võidab ära maailma?” lahendus on kirjas 1Jh 5:5: „Eks see, kes usub, et Jeesus on Jumala Poeg!”

Kaheksa KUSi tudengit said diplomid

■ Ermo Jürma, Teekäija

Kolmapäeval, 13. juunil kaitsesid KUSis kaheksa diplomanti oma lõputöid.

Meelis Allsalu: „Kolm hüpoteesi inimese eksistentsiaalsest identiteedist Piibli valgel“, juhendaja Joosep Tammo.

Priidu Ellam: „Kogudusest eemalejäänud koguduseliikmed Eesti EKB Koguduste Liidus“, juhendaja Einike Pilli.

Priit Keel: „Konflikti olemus, käsitlus ja mõju Eesti Seitsmenda Päeva Adventistide koguduste näitel“, juhendaja Andres Ploompuu.

Elina Kivinukk: „Traditsiooniliste koguduste kasvu positiivselt mõjutavad tegurid Eesti EKB Koguduste Liidu näitel“, juhendaja Meego Remmel.

Janne Kütimaa: (lõpuprojekt) „Kuidas leida oma lugu?“, juhendaja Mervi Kalmus.

Kaur Paldre: „Püha Vaimuga ristimise mõistmine EEKBLi kogudustes“, juhendaja Toivo Pilli.

Alland Parman: „GLSi mõju retrospektiivne analüüs sellel osalenud juhtide hinnangul“, juhendaja Einike Pilli.

Argo Tallerma: „Vana- ja uustestamentlikust süüdlase kohtlemisest“, juhendaja Meego Remmel.

Palava ja mõttetiheda tööpäeva lõpul kõlas kaitsmiskomisjoni kokkuvõte: kõik tööd vastavad kõrgkooli nõuetele ja kaitsmised on edukalt sooritatud.

Reedesel pidulikul aktusepäeval täitis aula kaunis muusika – isa ja tütar Rein ja

Mervi Kalmus – klaver, viiul, laul.

Jutlustas KUSi partnerkooli, TCMI rektor Tony Twist.

Rektor Einike Pilli ütles kaasa paar mõtet: usaldage Jumalat siis, kui taevas on pilves ja nagu kõik oleks su vastu; usaldage siis, kui särab päike ja elu on ilus; ning kui edasi ei oska, siis puhake välja – Jumal on meiega.

Koos rakenduskõrghariduse diplomiga anti lõpetajatele ellu kaasa KUSi logoga multifunktsionaalne tasku-tööriist, et nad kõik oleks elus hakkajad ka praktilises „telgitegemises“.

EKB Liidu asepresident Gunnar Kotiesen ulatas Seminari eesotsas minevale kiirele rektorile Einike Pillile tänutäheks suure kimbu valgeid roose ja virgutas lõpetajaid (ja jätkajaid) temast mööda panema, sest Eestimaal on veel tööd palju.

Seitsmenda Päeva Adventistide Koguduste Eesti Liidu haridustöö osakonna nimel tervitas Mervi Kalmus.

Mõned lõpetajate lõpulaused:

Janne Kütimaa: Meil kõigil on oma lugu, aga me kasvame samal põllul. Peenar võib olla erinev, aga meie kõigi kohal on sama taevas, kus paistab sama päike ja langeb vihm ning me kõigi üle laiuvad sama armastus ja heldus.

Kaur Paldre: Te olete kuulnud, et on öeldud: „Tulge õppima KUSi ja te leiate küsimused oma vastustele.“ Küsimused

ja vastused on head, aga KUS on USK? Aeg KUSis on andnud mulle USKu – Jumalasse, tema heasse plaani terve Eesti jaoks, koguduste jaoks ja usku minusse endasse ka. Olgu teilgi USKu KUSi!

Elina Kivinukk: Õppisin, et ei ole olemas olukorda, kus ei aitaks tugi palvest või tükk šokolaadist.

Argo Tallerma: Seminaris õppimise mägesid liigutada on siis võimalik, kui on kindel usk Jumalasse.

Priidu Ellam: Oli raskem kui arvasin, aga kaasüliõpilased toetasid. Et sellest ei piisanud, andis Jumal mulle väga ilusa geeniussest abikaasa, kellest alguses oli õppides palju peavalu, aga hiljem osutus ta mulle kõiges suureks toeks. Lõpetuseks tänan Peeter Roosimaad, kelle antud kodutöid sain mitu korda parandada.

Meelis Allsalu: Meenutan oma tööpäeva metsas, kui tekkis mõte õppima tulla ja sealt telefoniga Ermo Jürmale helistades sain julguse see otsus langetada; nüüd on tänu kõigile asjaosalistele.

Priit Keel: Palju mälestusi: sessid, üksteise eest palvetamine, jõulupeod, saunaõhtud ja muidugi Nuutsaku. Lisaks uutele teadmistele on meie usk saanud juurde uusi värvitoone. „KUS on nagu ringtee, kuhu võibki tiirutama jääda,“ võrdles kaks aastat tagasi lõpetanud Kaa-rel Väljamäe. Mul on hea meel, et meiegi siit maha saime. Nüüd on võimalus liikuda edasi, võttes uusi suundi. ■

„Ärkamine usu vabadusele” – dokumentaal-film Läänemaa ärkamisest

■ Vilja Lige, Oleviste kogudus

▲ Filmi üks loojatest ja kaasstsenaarist Toivo Pilli Vormsi saarel ärkamise radu läbi kõndimas.

EKB Liidu suvefestival jõudis 2018. aastal oma rännuteedel taas Hiiumaale – väikesele vetest ümbritsetud ja palvemaju täis pikitud saarele. See tänu merele veidi eraldatud paikkond on üks Läänemaa, aga ka kogu Eesti kirikuloo olulisi majakaid, „...mis on andnud meile kaasa elava ja soojasüdamelise usu”. Nii tõdeb filmi „Ärkamine usu vabadusele” avanedes pastor Osvald Tärk (1904–1984), Nurstest pärit ja Ameerikas usuteadust õppinud jutlustaja.

Ligi tunniajane dokumentaalfilm Läänemaa ärkamisest on valminud Meedia Misjoni ja Kõrgema Usuteadusliku Seminari koostöös. Vaatajana ei oska arvata, kui suur võis olla Timo Lige, Toivo Pilli ja nende meeskonna töötundide arv ning mida see loomeprotsess nõudis, kuid väärtusliku tulemuse eest oleme tänulikud. Loodud on soe ja emotsionaalne ning samas hariv, mitmekülgne ja väärakas film meie usuliikumise algusaegadest.

Ühelt poolt on ekraanil vanu ilmekaid lugusid edasi rääkimas Läänemaa tänased jutlustajad Aare Tamm, Enno Tuulik ja Enn Veevo, teiselt poolt kommenteerivad kontrollitavaid fakte teoloogiadoktor Toivo Pilli ja Hiiumaa muuseumi teadusdirektor Helgi Põllo. Viimase, neutraalse pilguga ajaloolase kaasamine on eriti tervitatav, sest ekraanile tulevad arvukad pildid saarerahva argielust.

Niisiis näeme dokumentaalset, aga ka mängulist lugu, kus linastes põlvpükstes külapoiss ja tema vanaisa aeg-ajalt pildile ilmuvad. Filmis arutlevad nad 19. sajandi Eesti ühe olulisema märksõna – „vabaduse” – üle. Vana mees tunnistab: „Väljast oled nagu vaba, aga seestpoolt... ah, ma ei tea.” Ta jääb kimpu oma mõtetega, mõis-

▲ Talumees (Koit Randus) ja poiss (Johannes Lige) Mihkli talumuuseumi köögi laua taga kuivatatud kala söömas.

tes, et midagi on ikka viltu selle seesmise vabadusega, hing on ikka kammitsates.

Tollane vaimne ärkamine võttis Lõuna-Eestis rahvusliku, Läänemaal aga usulise, vaimuliku vormi. Seetõttu oli meie vabakirikute algus just seal – Vormsis, Noarootsis, Paldiskis, Hiiumaal – Eesti läänepoolsemas osas, kuhu 1870ndatel aastatel tulid mere teiselt kaldalt rootsi luterlikud misjonärid L. J. Österblom ja T. E. Thoren.

Vormsi lapsed kartsid algul uut koolimeistrit, sest õpetamisega oli varem kaasnenud sageli karistamine. Österblom aga kohtles lapsi armastusega ja võib öelda, et esimesed Hea sõnumi kuuljad olidki lapsed. Koolihariduse kaudu jõuti mõne aastaga Piibli iseseisva lugemiseni, mis tekitas paljudes huvi. Inimesed muutusid, nende eluviisid ja mõtted said uue suuna: algas vaimulik ärkamine. Enam ei vajatud kõrtse, sest sinna ei jätkunud kliente. Muutusi usule ärganud küla-

pillimeeste laulud. Need olid eluröömsamad kui vanad kirikulaulud, ehkki kõrvalseisjate hinnangul „tralli viiside peal”. Hakati kogunema talutaredes, hiljem ehitati palvemaju. Ärkamise levimine Haapsallu tähendas selle külakeskkonnast linna jõudmist.

Oluliseks peeti meeleparandust, elu korrastamist ja jumalakartlike eluviise. Priilased rõhutasid spontaanset rõõmu kogemist hüpatades, plaksutades ja vahel ka ekstaasi langedes. Mõõdukad baptistid järgisid Peterburist saabunud saksa baptistijutlustaja A. R. Schiewe juhatusi.

Nüüd elustuvad need südamelähedased lood filmilinal, kus me rändame läbi vanade palvelate, kuuleme ärkamisaja laule, sirvime ajaloolisi dokumente, vaatame koltunud ristimisfotosid.

„Meil on vabadus neid inspireerivaid lugusid jutustada ja nende järgi edasi elada,” lõpetab filmi meie liidu president Erki Tamm. ■

◀ Pereansambli Eluallikas ja Taimi Kopli repertuaar oli G. F. Händelist Võidulauludeni. Foto: Ermo Jürma.

▼ Festival avanes Hiiumaa misjonikoguduse Helje Ugami juhitava viiuliansambli Lõosilm kauni sissesõiduga, kui hakkas ja jäigi kõlama leitmotiiv: „Mu süda ärka üles!“ Foto: Enn Veevo.

▼ Ansambel NB oli mitmel korral kogenud, et kiriku esimeses pingireas istuva Erki Tamme kaunilt kõlav hääli koguduse üldlaulus väärivad enam, seepärast kutsusid nad ta endale solistiksi. Foto: Enn Veevo.

▲ Reinaru vendade öhtukontsert kooli saalis haaras kaasa kõik kuulajad. Foto: Päivi Palts.

▲ House-bandi hoogne saade kutsus terve saali Jumalat kiitma. Foto: Päivi Palts

▲ Löökpilliduo Redel Ruudus andis kontserdi koos lauljatar Mirjam Kivisillaga. Foto: Päivi Palts.

▲ Vabatahtlikest hiidlastest koosnev korraldusmeeskond hoidis MEIE LOO algusest lõpuni päiksena ja pärituues. Foto: Enn Veevo.